

PRÁVNICKÁ FAKULTA

UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

Katedra trestního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Odklon v trestním řízení

Vedoucí diplomové práce : Prof. JUDr. Antonín Růžek, Csc.

Diplomant : Petr Lánský
Bartoušov 42
506 01 Jičíněves

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Praze dne 27. února 2006

1	Úvod.....	1
2	Podmíněné zastavení trestního stíhání.....	3
2.1	Obecná charakteristika.....	3
2.2	Zákonné podmínky	3
2.3	Účast obviněného při rozhodování o podmíněném zastavení trestního stíhání	6
2.4	Účast poškozeného při rozhodování o podmíněném zastavení trestního stíhání	9
2.5	Odčinění škodlivých následků trestného činu	10
2.6	Činnost orgánů činných v trestním řízení	13
2.7	Rozhodování o podmíněném zastavení trestního stíhání.....	15
2.8	Postup po právní moci usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání	19
3	Podmíněné odložení podání návrhu na potrestání.....	23
4	Narovnání.....	26
4.1	Zákonné podmínky	26
4.2	Postavení obviněného v řízení o schválení narovnání	28
4.3	Postavení poškozeného v řízení o schválení narovnání.....	31
4.4	Odčinění škodlivých následků trestného činu	32
4.5	Činnost orgánů činných v trestním řízení	34
4.6	Způsob rozhodování v řízení o schválení narovnání	35
4.7	Postup po právní moci rozhodnutí o schválení narovnání.....	37
5	Mediace	38
6	Statistika využití odklonu v praxi	41
6.1	Státní zastupitelství.....	41

6.2	Soudy	42
6.3	Statistika podle krajů	43
7	<i>Závěr</i>	46
7.1	Úvahy de lege lata.....	46
7.2	Úvahy de lege ferenda	48
8	<i>Prameny</i>	50
8.1	Literatura.....	50
8.2	Právní předpisy	51
8.3	Judikatura.....	51

1 Úvod

Justiční systémy v demokratických státech musí zajišťovat právo na spravedlivý proces před nezávislými soudy. Je proto povinností každého státu, který chce být považován za demokratický, vytvořit podmínky pro rychlé a odborné projednání všech věcí a zajistit rovné postavení procesních stran a řádné personální i materiální zabezpečení funkce a činnosti všech institucí a orgánů, které tvoří systém trestní justice. Cílem systému trestní justice je účinně stíhat a trestat porušení norem trestního práva. Je tedy nepřipustné využívat trestněprávního systému k vynucování jiných norem než trestněprávních. Toto je formulováno v zásadě akcesority trestního práva, která se v moderní době stala jednou ze základních trestněprávních zásad.

Po roce 1989 se v oblasti trestní politiky České republiky začala věnovat zvýšená pozornost novým formám trestů a opatřením trestům podobným nebo je nahrazujícím. Tato alternativní opatření (proti trestu odnětí svobody) je možno rozdělit na dvě skupiny. V oblasti hmotného práva se jedná o nové druhy trestů a v oblasti práva procesního o řízení končící jinak než rozsudkem či vyslovením viny pachatele v jiné formě. Trestní řád rozeznává několik druhů takových řízení. Jsou to trestní příkaz, podmíněné zastavení trestního stíhání, podmíněné odložení návrhu na potrestání a řízení o schválení narovnání. Dále je v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže obsažen institut odstoupení od trestního stíhání. Cílem těchto prostředků je spravedlivé a rychlé řešení trestné činnosti. Právě rychlost a relativní jednoduchost těchto institutů procesního práva je jejich hlavní výhodou. V této práci se chci zabývat některými z druhů těchto řízení, nekončících rozsudkem, souhrnně nazývanými odklon nebo též diverze v trestním řízení. Přestože tématem mé práce je odklon v trestním řízení jako pojem zastřešující všechny výše zmíněné instituty, rozhodl jsem se nezařadit institut trestního příkazu. Přestože bývá některou literaturou¹ řazen mezi formy odklonu a významně se odchyľuje od řádného průběhu hlavního líčení, přece jenom zákon (§ 314e odst. 5 TR) připisuje trestnímu příkazu povahu odsuzujícího

---

¹ Císařová, D., Fenyk, J., Kloučková, S., Mandák, V., Matula, V., Púry, F., Repík, B., Růžek, A. : Trestní právo procesní, 3. vydání, Linde, Praha, 2005, str. 674

rozsudku, a tedy dle mého názoru nemůže být považován za odklon v jeho čisté podobě. Dále jsem pominul institut odstoupení od trestního stíhání. Domnívám se totiž, že přestože svou povahou patří mezi druhy odklonu od trestního řízení, je možno ho aplikovat pouze v trestním řízení nad mládeží, čemuž odpovídá i jeho zařazení do zákona o soudnictví ve věcech mládeže, a že by měl být zařazen spíše do práce, jejíž téma se bude zabývat právě trestním řízení nad mládeží.

Téma mé práce tedy tvoří instituty podmíněného zastavení trestního stíhání, jemuž je věnována největší část této práce, dále pak podmíněným odložením návrhu na potrestání, které přestože se jedná o odložení místo zastavení věci, z podmíněného zastavení trestního stíhání vychází a je mu blízký, a narovnání, jako institutu, jenž dle mého názoru přes svou výhodnost především pro poškozeného není praxí stále doceněn.

Budu se věnovat zákonným podmínkám, jejichž splnění je nutné pro užití těchto procesních postupů, součinnosti osoby obviněného (podezřelého ve zkráceném přípravném řízení) a poškozeného a činnosti a formám rozhodování orgánů činných v trestním řízení. Také je nutno alespoň stručně zmínit činnost a poslání Probační a mediační služby, která hraje stále významnější úlohu při trestním řízení a to zvláště pak v případě jeho alternativních forem. V závěrečné kapitole se pokusím na základě údajů vybraných státních zastupitelství a soudů předložit statistiku využití jednotlivých druhů odklonu v české trestní praxi.

2 Podmíněné zastavení trestního stíhání

2.1 Obecná charakteristika

Zákonem č. 292/1993Sb., účinným od 1. dubna 1994, byl do českého trestního práva zaveden institut podmíněného zastavení trestního stíhání. Jeho podstata spočívá v dočasném pozastavení trestního stíhání s podmínkou, že pokud obviněný vyhoví ve zkušební době stanoveným podmínkám, bude jeho trestní stíhání zastaveno definitivně. Rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání má tedy povahu mezitímního rozhodnutí, protože trestní stíhání nekončí právní mocí tohoto rozhodnutí, a jeho právní účinky nastávají až s rozhodnutím o tom, že se obviněný osvědčil, případně marným uplynutím lhůty pro toto rozhodnutí. Pokud se obviněný neosvědčí, trestní stíhání pokračuje.

2.2 Zákonné podmínky

Podmínky pro podmíněné zastavení trestního stíhání jsou stanoveny v paragrafu 307 trestního řádu.

1. Jedná se o řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let. Vychází se z trestních sazeb stanovených ve zvláštní části trestního zákona a nepřihlíží se k jejich modifikacím podle § 42 a § 44 TZ pro zvlášť nebezpečného recidivistu a trestné činy spáchané ve prospěch zločinného spolčení. V praxi tedy podmíněné zastavení trestního stíhání dopadá na méně závažnou trestnou činnost.

2. Obviněný s podmíněným zastavením trestního stíhání souhlasí. Obviněný musí s podmíněným zastavením osobně souhlasit, nepostačuje např. návrh obhájce obviněného. Souhlas musí být učiněn takovým způsobem, který nevzbuzuje pochybnosti. Souhlas nenahrazuje doznání obviněného, které je další nutnou podmínkou pro postup podle § 307 TŘ. Není ovšem vyloučena situace, že souhlas i doznání je obsaženo v jedné výpovědi. Na rozdíl od narovnání není souhlas poškozeného s podmíněným zastavením nutný.

3. Obviněný se k činu doznal. Doznání² se musí vztahovat na všechny znaky skutkové podstaty trestného činu. Nelze ovšem požadovat po obviněném, aby sám prováděl právní kvalifikaci svého jednání a doznával se ke konkrétnímu trestnému činu podle zvláštní části trestního zákona. Postačuje, že dozná okolnosti, které umožňují závěr, že se trestného činu dopustil. Doznání musí být obsaženo ve výpovědi učiněné podle § 90 a násl. TŘ a řádně zaprotokolováno. Nestačí tedy např. žádost obviněného o podmíněné zastavení trestního stíhání spojená s doznáním. Pokud obviněný své doznání odvolá, nelze trestní stíhání podmíněně zastavit, protože podmínka § 307 odst. 1 není splněna.

4. Obviněný nahradil škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradě uzavřel dohodu, anebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě. Obviněný má právo na výběr z těchto možností, zákon žádnou z nich neupřednostňuje.

Náhrada škody je chápána jako náhrada majetkové škody v širším smyslu. Může se jednat o škodu na věcech nebo na jiném majetku, bolestné, ztížení společenského uplatnění, léčebné náklady, ztrátu na výdělku, ztrátu na důchodu, náklady na výživu pozůstalých nebo na náklady pohřbu. Jedná se o škodu skutečnou i o ušlý zisk. Škodou může být jen škoda způsobená trestným činem, posuzovaná podle obecné úpravy náhrady škody stanovené v příslušných právních předpisech, například § 420 a násl. OZ³.

Pro stanovení výše škody není podstatné, zda je škoda zákonným znakem trestného činu, pro který je vedeno trestní stíhání, avšak škoda musí být v příčinné souvislosti s jednáním, které je obviněnému kladeno za vinu. Jinak by se nejednalo o škodu způsobenou trestným činem. Nepatří sem tedy škoda způsobená skutkem, pro který pachatel není stíhán, i když by souvisel se skutkem, který je předmětem trestního stíhání.⁴ Rozhodný je skutek uvedený v žalobním návrhu, na jeho právním posouzení nezáleží.

---

² Rt/6/96 – doznáním se rozumí doznání takových skutkových okolností, ze kterých může orgán činný v trestním řízení dovodit naplnění zákonných znaků trestného činu.

³ Č. 164/2002 Sb. Orac - trestní

⁴ Jde o škodu způsobenou a zaviněnou jednáním obviněného, které má znaky trestného činu. Například škodou způsobenou trestným činem krádeže nebude škoda, kterou utrpěl ten kdo v dobré víře koupil odcizenou věc, která byla bez náhrady vrácena majiteli, jemuž byla odcizena. Poškozeným v tomto případě je pouze majitel věci. Kupec by byl poškozeným v případě, kdyby byl obviněný stíhán také pro trestný čin podvodu, kterého by se dopustil prodejem cizí věci vydávané za vlastní.

Používání institutu podmíněného zastavení trestního stíhání by neměla být na překážku situace, kdy v době rozhodování o podmíněném zastavení nelze výši škody přesně stanovit nebo kdy poškozený uplatní dílčí nárok až s určitým časovým odstupem. Jedná se zejména o případy škody způsobené na zdraví, kdy bolestné zatím nebylo možno stanovit, nebo kdy nárok na náhradu za ztrátu na výdělku nebo za ztížené společenské uplatnění lze vyčíslit až za určitou dobu od způsobení újmy na zdraví, popřípadě po stabilizaci zdravotního stavu poškozeného. V těchto případech je třeba postupovat např. poskytnutím přiměřené zálohy, která je odpovídající předpokládané výši škody, nebo mohou poškozený a obviněný o náhradě škody uzavřít vhodnou smlouvu, která by upravila náhradu škody po stanovení její výše. Není tedy nutné nevyužít možnost postupu podle § 307 TŘ jen pro dosud nevyjasněnou výši způsobené škody.

Přestože jednou ze zákonných podmínek pro možnost využití podmíněného zastavení trestního stíhání je náhrada škody, lze tento postup využít i v případě spáchaní takových trestných činů, při kterých majetková škoda nebyla vůbec způsobena, a tudíž nelze postupovat podle § 307 odst. 1 písm. b TŘ.⁵

5. Vzhledem k osobě obviněného, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a okolnostem případu lze důvodně považovat takové rozhodnutí za dostatečné. Obviněného je nutno posuzovat individuálně, hodnotit jeho pozitivní i negativní stránky a projevy ve společnosti (v rodině, bydlišti, v zaměstnání, na veřejnosti), přihlížet k majetkovým, osobním, rodinným a sociálním poměrům obviněného a jeho rodiny. „V úvahu je třeba vzít i to, zda se jedná o dosud netrestanou osobu či naopak o recidivistu, zda jde o mladistvého⁶ nebo o osobu ve věku blízkém mladistvým apod. Významné je i chování obviněného před spácháním trestného činu i po jeho spáchání. Jeho dosavadní život bude odůvodňovat možný závěr o tom, že lze rozhodnutí o podmíněném zastavení stíhání považovat za dostačující.“⁷ Jedná se tedy vlastně o polehčující okolnost vedení řádného života před spácháním trestného činu podle § 33 písm. g) TZ. Je třeba posuzovat i okolnosti případu, tedy takové skutečnosti, které charakterizují spáchaný trestný čin, jeho

⁵ Rt 47/1996

⁶ Možnost postupu podle § 307 TŘ výslovně zmiňuje § 69 zákona číslo 218/2003 Sb. O soudnictví ve věcech mládeže.

⁷ Vantuch, P. : Podmíněné zastavení trestního stíhání a právo na obhajobu, PR 8/1997, str. 393

společenskou nebezpečnost, jeho vliv na společnost a nevztahují se přímo k osobě obviněného jako pachateli trestného činu. Je nedostatečné pouze poukazovat menší typovou nebezpečnost činu pro společnost s ohledem na trestní sazbu, tato je samostatnou podmínkou, ale je nutné uvážit konkrétní nebezpečnost vyjádřenou způsobem provedení trestného činu, jeho následky, mírou zavinění, pohnutkou, prostředím, při nichž ke spáchání došlo.⁸

Dále je třeba při zvažování, zda je postup podle § 307 TR dostačující, přihlídnout i k míře, jakou byl dotčen veřejný zájem. Jedná se především o případy, kdy není možné uspokojit zájmy poškozeného, protože nebyla způsobena majetková škoda. Posuzuje se, zda veřejný zájem nevyžaduje odsouzení a potrestání pachatele.

2.3 Účast obviněného při rozhodování o podmíněném zastavení trestního stíhání

Obviněný má rozhodující vliv na splnění zákonných předpokladů pro možnost použití podmíněného zastavení trestního stíhání. Je jen na jeho vůli, zda udělí souhlas s tímto způsobem řízení a učiní doznání, které § 307 odst.1 písm. a) vyžaduje. Souhlas je výlučně osobním úkonem obviněného, nemůže ho za něj učinit ani jeho obhájce.⁹

Tento výlučně osobní souhlas je nutný z důvodů zajištění práva na spravedlivý proces¹⁰. Obviněný musí mít možnost dosažení standardního průběhu trestního řízení a eventuelně tak prokázat svoji nevinu. Z práva souhlas odmítnout lze také dovodit možnost obviněného vzít tento souhlas zpět a to až do doby, kdy usnesení o podmíněném zastavení

---

⁸ Rt 31/1994 – Riskantní jízda opilého řidiče (1,77 promile alkoholu v krvi) osobního automobilu a způsobení závažných následků dopravní nehody v podobě těžké újmy na zdraví u jednoho ze spolujezdce a ublížení na zdraví u dalších dvou spolujezdců jsou takovými okolnostmi případu, pro které nelze považovat podmíněné zastavení trestního stíhání za dostačující opatření.

⁹ Rt 31/1994 – Jestliže v hlavním líčení navrhne obhájce obviněného, aby soud postupoval podle § 307 TR, je nutné, aby soud dotazem na obviněného zjistil, zda s navrhovaným postupem souhlasí, a jeho vyjádření do protokolu.

¹⁰ Čl. 36 Listiny základních práv a svobod, čl. 6 Evropské úmluvy o lidských právech.

trestního stíhání nabude právní moci.¹¹

Doznání, jakožto další zákonná podmínka pro podmíněné zastavení trestního stíhání, může být učiněno jen v procesním postavení obviněného, tedy až po zahájení trestního stíhání. Rozumí se jím doznání všech skutkových okolností, ze kterých může orgán činný v trestním řízení usoudit o naplnění všech zákonných znaků trestného činu, včetně zavinění ve formě úmyslu či nedbalosti. Toto doznání musí být obsaženo ve výpovědi podle § 90 a násl. TŘ, ve které obviněný doznává, že spáchal skutek, který je mu kladen za vinu. K udělení souhlasu nebo doznání nesmí být obviněný žádným způsobem donucován orgány činnými v trestním řízení nebo jinými osobami.¹² Nepřípustným je například slib obviněnému, že trestní stíhání bude podmíněně zastaveno, pokud se dozná.

Obviněný má v řízení, které má být podmíněně zastaveno, všechna procesní práva jako při standardním průběhu trestního stíhání. Patří k nim zejména právo vyjadřovat se o všech skutečnostech, které mu jsou kladeny za vinu a k důkazům o nich. Není povinen vypovídat, uplatnění tohoto práva ovšem vylučuje postup podle § 307. Obviněný může uvádět důkazy sloužící k své obhajobě, činit návrhy, podávat žádosti a opravné prostředky, nahlížet do spisu, předkládat důkazy atd. Má právo zvolit si obhájce a radit se s ním i v průběhu úkonů prováděných orgány činnými v trestním řízení.

Obviněný může sám navrhnout, aby jeho věc byla vyřízena podle § 307 TŘ. Ovšem obviněný nemá nárok na určitý způsob vyřízení věci, nemá ani nárok na to, aby jeho trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno. O jeho návrhu na podmíněné zastavení se samostatně nerozhoduje. Pokud jsou zákonné předpoklady splněny, soud nebo v přípravném řízení státní zástupce rozhodne o podmíněném zastavení trestního stíhání. Pokud návrhu není vyhověno, pokračuje v trestním stíhání obviněného, aniž by bylo vydáno zamítavé rozhodnutí.

Uplatnění práva předkládat důkazy je významné zejména pro splnění podmínky stanovené v § 307 odst. 1 písm. b). Obviněný dokazuje, že již nahradil poškozenému škodu, nebo že učinil jiná potřebná opatření k její náhradě. Obviněný by si proto ve

---

¹¹ Č. 72/2001 Orac - trestní

¹² Za nepřipustný nátlak nelze ovšem považovat oprávněné požadavky na náhradu škody uplatněné poškozeným vůči obviněnému. – Sotolář, A., Púry, F., Šámal, P., : Alternativní řešení trestních věcí v praxi, C. H. Beck, Praha 2002, str. 59

vlastním zájmu měl opatřit dostatečné důkazy, například nechat si od poškozeného vystavit potvrzení, že škoda byla uhrazena v plném rozsahu. To pak předloží orgánům v činném v trestním řízení, které ho vloží do spisu. Obviněný může také předložit znalecký posudek, například je-li výše škody a způsob náhrady sporný nebo pokud poškozený neposkytuje potřebnou součinnost.¹³

Pachatel má samozřejmě možnost vypořádat se s poškozeným ještě před zahájením trestního stíhání. Iniciativa pachatele v tomto směru může přispět k možnosti podmíněného zastavení trestního stíhání. Rychlá a úplná náhrada škody poškozenému je i obecnou polehčující okolností podle § 33 písm. h) TZ. Toto má význam i pro hodnocení postoje obviněného k spáchanému trestnému činu a zejména pro zjišťování, zda lze podmíněné zastavení trestního stíhání považovat v daném případě za dostačující.

Dalším významným právem obviněného je možnost podání stížnosti proti podmíněnému zastavení trestního stíhání (§ 307 odst. 5 TŘ). Toto právo je dáno obviněnému i přesto, že podmíněné zastavení stíhání je možné jen s jeho souhlasem. Obviněný může totiž například nesouhlasit s délkou zkušební doby nebo s uložení povinností a omezení směřujících k vedení řádného života ve zkušební době. Může také namítat, že škoda byla stanovena nebo uhrazena na základě nesprávných zjištění a podkladů, nebo že škoda vůbec nevznikla. Dále může namítat, že rozhodnutí o podmíněném zastavení bylo vydáno bez jeho souhlasu, že právní kvalifikace skutku v rozhodnutí je v rozporu s tou, s níž souhlasil, nebo že se týká skutku, ohledně kterého mu nebylo sděleno obvinění, nebo kterého se netýká jeho doznání. Případně může směřovat proti nesprávnosti skutkových zjištění, která byla podkladem k rozhodnutí, nebo proti tomu, že byl k souhlasu nebo doznání donucen. Stížnost se podává do tří dnů od oznámení usnesení u orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje. Rozhoduje o ní nadřízený státní zástupce nebo nadřízený soud druhého stupně. Stížnost má odkladný účinek. Obviněný se může výslovně vzdát práva podat stížnost nebo již podanou stížnost vzít zpět, dokud o ní nebylo rozhodnuto. Vzít stížnost podanou ve prospěch obviněného jinou osobou lze jen s jeho souhlasem (§ 144 TŘ).

---

¹³ Sotolář, A., Púry, F., Šámal, P., : Alternativní řešení trestních věcí v praxi, C. H. Beck, Praha 2002, str. 61

2.4 Účast poškozeného při rozhodování o podmíněném zastavení trestního stíhání

Trestní řád neobsahuje žádné specifické vymezení pojmu poškozeného pro účely institutu podmíněného zastavení trestního stíhání, proto je třeba vycházet z obecné definice podle § 43 TŘ. Ten označuje za poškozeného toho, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda. Pro účely podmíněného zastavení trestního stíhání se škodou rozumí výlučně majetková škoda. V rámci podmíněného zastavení trestního stíhání se vypořádává taková škoda jen ve vztahu k poškozenému, který je ve smyslu § 43 TŘ subjektem adhezního řízení a má tedy vůči obviněnému nárok na náhradu škody způsobené trestným činem. Poškozený se nemůže dožadovat náhrady jiné, nemajetkové újmy, i kdyby tato byla následkem trestného činu. Jak již bylo zmíněno výše, uplatnění nároku na náhradu škody není nutnou podmínkou pro postup podle § 307 TŘ, protože institutu podmíněného zastavení trestního stíhání lze využít i v případě řízení o trestném činu, kterým nebyla způsobena škoda, o které by mohlo být rozhodnuto v trestním řízení.

Poškozený má stejná práva jako při standardním průběhu trestního stíhání. Jedná se především o právo nahlížet do spisu, činit si z něj výpisky a poznámky, pořizovat si kopie spisu, činit návrhy na doplnění dokazování, uplatnit nárok na náhradu škody, včetně stanovení způsobu náhrady. Svůj nárok může uplatnit přímo vůči obviněnému v civilním řízení, ale zpravidla bude vhodnější učinit i příslušné podání i k orgánům činným v trestním řízení podle § 43 odst. 3 TŘ, jinak by hrozilo, že svůj nárok nestihne uplatnit pro účely adhezního řízení. Přestože doba k uplatnění nároku na náhrady škody je stanovena § 43 odst. 3 nejpozději do zahájení dokazování při hlavním líčení, hlavní líčení se zpravidla v řízení o podmíněném zastavení trestního stíhání nekoná, a je tedy v zájmu poškozeného uplatnit nárok na náhradu škody co nejdříve.

K rozhodnutí o zastavení trestního stíhání není nutný souhlas poškozeného. Své nesouhlasné stanovisko k tomuto rozhodnutí může poškozený vyjádřit podáním stížnosti (§307 odst. 5 TŘ). Může se domáhat standardního průběhu trestního stíhání, změny způsobu vypořádání náhrady škody, například pokud považuje opatření učiněná k její náhradě za nedostatečně zaručující náhradu, nebo že obviněný má možnost škodu sám

přímo nahradit. Může se dožadovat výroku podle § 307 TŘ odst. 3, pokud tento v usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání chybí. Stížnost se podává do tří dnů od oznámení usnesení orgánu, který toto usnesení vydal. Stížnost má odkladný účinek. Poškozený se také může práva podat stížnost vzdát nebo vzít již podanou stížnost zpět. Právo stížnosti náleží poškozenému vždy, tedy i v případě pokud škoda byla obviněným zcela uhrazena, takže se ani nepřipojil k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody.¹⁴

2.5 Odčinění škodlivých následků trestného činu

Předpokládanou aktivitou obviněného směřující vůči poškozenému je odčinění škodlivých následků trestného činu. Řádné a úplné vypořádání škody způsobené spácháním trestného činu má přednost před dalším stíháním a potrestáním obviněného.

Škodou je míněna majetková škoda v širším smyslu způsobená spácháním trestného činu, která by při standardním průběhu trestního stíhání mohla být uplatněna v adhezním řízení. Přestože se zákon o majetkové škodě výslovně nezmiňuje, jedná se pouze o škodu vyjádřitelnou v penězích, která představuje majetkové hodnoty, které jsou potřebné k restituci původního stavu, který byl před spácháním trestného činu. Poškozený se nemůže dožadovat náhrady jiné, nemajetkové újmy, přestože byla následkem trestného činu. Toto tvrzení lze dovodit z formulace § 307 odst. 1 TŘ písm. b), který požaduje, aby obviněný nahradil škodu, pokud byla trestným činem způsobena, ale nezmiňuje se o jiné újmě, která by mohla mít povahu škody v jiném smyslu, než jak je chápána v souvislosti s adhezním řízením podle § 228 TŘ. Její případné odčinění je jen věcí obviněného a poškozeného nebo může mít význam pro použití jiného trestněprocesního institutu, kterým je narovnání (§ 309 TŘ), které lze považovat pro obviněného za příznivější a které odčinění jiné než majetkové újmy přepokládá.¹⁵

Trestní řád dává obviněnému tři možnosti, jak vzniklou škodu odčinit. Může škodu nahradit, uzavřít s poškozeným dohodu o její náhradě nebo učinit jiná potřebná opatření směřující k její náhradě. Zákon žádnou z nich neupřednostňuje, ale je povinností obviněného vybrat ten způsob, který je pro poškozeného nejvýhodnější. Pokud je

---

¹⁴ Č. 134/2001 Sb. Orac - trestní

¹⁵ Sotolář, A., Púry, F., Šámal, P., : Alternativní řešení trestních věcí v praxi, C. H. Beck, Praha 2002, str. 58

v možnostech a schopnostech obviněného přímo nahradit škodu, a to především v penězích nebo výjimečně uvedením v předchozí stav, má poškozený právo trvat na skutečné náhradě a nemusí přistoupit na jinou alternativu. Není ovšem vyloučena ani kombinace více alternativ, část škody je nahrazena přímo a o zbytku je uzavřena dohoda, nebo jsou obviněným učiněna potřebná opatření k její náhradě.

Zásadně je nutno vypořádat celou škodu ve vztahu ke všem poškozeným. Poškozený může požadovat náhradu škody v menším rozsahu, než jaká mu byla způsobena nebo se může práva na náhradu škody vzdát, anebo náhradu odmítnout. Poškozený může prohlásit, že se nepřipojuje k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody a nepožaduje, aby obviněný škodu uhradil. V takovém případě lze trestní stíhání podmíněně zastavit i za situace, že obviněný škodu nenahradil a ani neučinil potřebná opatření k její náhradě. Řízení adhezní se zahajuje jen na návrh poškozeného a pokud poškozený svůj nárok podle § 43 odst. 3 TŘ neuplatnil, nelze obviněnému uložit povinnost k náhradě škody.¹⁶ Na druhé straně, pokud jsou splněny všechny podmínky podle § 307 odst. 1 TŘ a orgán činný v trestním řízení považuje opatření, která obviněný učinil k náhradě škody, za dostatečná, není překážkou postupu podle § 307 TŘ nesouhlas poškozeného s podmíněným zastavením trestního stíhání, který vyplývá z názoru poškozeného, že mu škoda nebyla nahrazena v plném rozsahu.¹⁷ Poškozený má ovšem možnost napadnout usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání stížností.

Dohoda mezi obviněným a poškozeným o způsobu náhrady škody může být uzavřena v jakékoliv formě, nesmí však být pochybnosti o jejím uzavření a obsahu.¹⁸ Přestože ústní dohoda není vyloučena, bude se jednat zpravidla o písemnou smlouvu mezi obviněným a poškozeným, případně mohou být shodné projevy vůle zachyceny v protokolu pořádaném orgány činným v trestním řízení a podepsané oběma stranami. Zákon nikde výslovně nestanoví náležitosti takovéto smlouvy, proto se užije právo občanské.

Poškozený se s obviněným může dohodnout kromě jednorázové náhrady i na plnění ve

---

¹⁶ Č. 84/2001 Sb. Orac - trestní

¹⁷ Rt 51/98

¹⁸ Rt 31/94 – Tvrzení obviněného, že s poškozeným uzavřel dohodu o náhradě škody, je nutné ověřit dalšími důkazy.

splátkách.¹⁹ Krajský soud v Českých Budějovicích zastává názor, že zkušební doba uložená obviněnému by neměla být kratší než je doba splácení.²⁰ Naproti tomu Krajský soud v Plzni je názoru, že pokud obviněný uzavřel s poškozeným dohodu o způsobu náhrady škody a pokud splnil i ostatní zákonné podmínky, lze jeho trestní stíhání podmíněně zastavit i za situace, kdy doba splácení stanovená v této dohodě přesahuje zkušební dobu podmíněného zastavení trestního stíhání.²¹ Tento druhý názor však je třeba považovat za sporný, neboť § 307 odst.3 TŘ stanoví, aby obviněný, který uzavřel s poškozeným dohodu o náhradě škody, tuto škodu nahradil v průběhu zkušební doby, tedy ne až po jejím uplynutí.

Dohoda mezi obviněným a poškozeným je základem pro stanovení výše škody. Je však nutno vycházet z výše škody zjištěné orgánem činným v trestním řízení, který o podmíněném zastavení rozhoduje, a nikoliv jen z požadavku poškozeného.²²

Plnění uzavřené dohody o náhradě není nutné zajišťovat nějakým občanskoprávním zajišťovacím institutem, neboť její nesplnění ve zkušební době, která byla obviněnému uložena, vede k rozhodnutí státního zástupce, případně soudu, o tom, že se obviněný neosvědčil. Dohoda o náhradě škody není exekučním titulem, jehož výkonu by se poškozený mohl domáhat v exekučním řízení. Vynucování plnění z této dohody musí předcházet občanskoprávní řízení.

Jiná potřebná opatření k náhradě škody mohou spočívat například v oznámení vzniku škody jako pojistné události a poskytnutí potřebné součinnosti pojišťovně²³ při její likvidaci, ve složení peněžní částky odpovídající výši způsobené škody ve prospěch poškozeného do úschovy soudu²⁴, v provedení opatření, aby škodu nahradil jiný subjekt,

---

¹⁹ Prohlášení obviněného, že nahradí způsobenou škodu v určitých splátkách, nebo návrh obviněného učiněný poškozenému, že takovým způsobem nahradí škodu, nelze bez souhlasu poškozeného považovat za dohodu o náhradě škody s poškozeným ani za jiné opatření k náhradě škody ve smyslu ustanovení § 307 odst. 1 písm. b) TŘ – Krajský soud v Ostravě, usnesení sp. zn. 4 To 4/95

²⁰ č. 214/2002 Sb. Orac - trestní

²¹ č. 165/2002 Sb. Orac - trestní

²² Rt 20/95

²³ Rt 19/95

²⁴ Rt 20/95

který za škodu odpovídá, i když ji způsobil obviněný²⁵. Je možno přijmout postup, kdy obviněný, který bez vlastního zavinění není schopen škodu nahradit, svůj dluh uzná do důvodu a výše (§ 110 a § 558 OZ) a zajistí, aby škoda byla po dohodě s poškozeným uhrazena jinou osobou převzetím závazku (§ 531 a § 532 OZ) nebo přistoupením k závazku (§ 533 a § 534 OZ). Za jiné opatření k náhradě škody ve smyslu § 307 odst. 1 TŘ však nelze považovat pouhý slib obviněného daný orgánům přípravného řízení, že nahradí celou škodu způsobenou majetkovou trestnou činností²⁶, aniž by poškozený souhlasil.

2.6 Činnost orgánů činných v trestním řízení

Postup orgánů činných v trestní řízení podle § 307 TŘ spočívá zejména ve zjišťování skutkového stavu, jeho právním posouzení, možnosti jednání mezi obviněným a poškozeným o náhradě škody trestným činem způsobené a zjišťování naplnění zákonných podmínek požadovaných pro tento způsob řízení. Hlavní úlohu má především státní zástupce, respektive soud, na nichž spočívá rozhodnutí, zda věc bude projednána tímto typem odklonu.

Především si orgán činný v trestním řízení musí jako předběžnou otázku vyřešit, zda se skutek, který je předmětem trestního stíhání, stal, zda je trestným činem a zda ho spáchal obviněný. Dalším úkolem orgánů činných v trestním řízení je objasnění těch otázek, které se vztahují ke splnění podmínek pro postup podle § 307 odst. 1 TŘ a to včetně okolností, které se týkají náhrady škody ve smyslu § 307 odst. 1 písm. b) TŘ. Není potřebné opatřovat důkazy ve stejném rozsahu, jak by bylo nutné pro podání obžaloby nebo pro rozhodnutí soudu v hlavním líčení. Rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání není totiž rozhodnutím konečným, ale za určitých okolností je dána možnost v trestním stíhání pokračovat. Právě vzhledem k této možnosti pokračování v trestním stíhání standardním způsobem je třeba provést všechny neodkladné a neopakovatelné úkony, jakož i všechny další nezbytné úkony, aby při případném pokračování v trestním stíhání nedošlo k jeho zmaření. Není postačující, aby výpověď obviněného obsahující doznání

---

²⁵ Např. poskytnutí součinnosti zaměstnavateli, pokud byla škoda způsobena při plnění pracovních úkolů nebo v bezprostřední souvislosti s nimi. (§ 187 odst. 2 zákoníku práce)

²⁶ Rt 27/97

byla jediným důkazem. Pravdivost doznání je nutné ověřit dalšími důkazy, doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu.²⁷ Je nutno také provést výslech poškozeného a opatření písemných důkazů týkajících se výše škody a její náhrady, případně i znaleckého posudku, pokud by výše škody nemohla být zjištěna jinak. Dále musí být zjištěno, zda došlo k vypořádání náhrady škody mezi obviněným a poškozeným podle § 307 odst. 1 písm. b), zda se tak stalo ke všem poškozeným, případně jakým způsobem bude náhrada škody vypořádána.

Dále je potřeba opatřit důkazy, které jsou nutné k posouzení, zda je použití podmíněného zastavení trestního stíhání vzhledem k osobě obviněného dostačující v daném případě. Půjde např. o opis a výpis z evidence Rejstříku trestů, posudek od zaměstnavatele, zprávu o pověsti z místa bydliště od obecního úřadu a Policie ČR, zprávu o probíhajícím léčení závislosti na drogách, posudků orgánu pověřeného péčí o mládež, zprávu úředníka Probační a mediační služby o sociálních poměrech obviněného apod.

Důležitou povinností orgánů činných v trestním řízení je poučit obviněného o jeho právech v každém stádiu trestního řízení. To samozřejmě platí i pro řízení, kde lze uvažovat o využití podmíněného zastavení trestního stíhání. Je ovšem otázkou, zda má orgán činný v trestním řízení poučit obviněného o možnosti vyřízení věci právě postupem podle § 307 TŘ. Právo obviněného žádat tento způsob trestního řízení není v trestním řádu výslovně upraveno a obviněný na něj nemá nárok. Z hlediska procesní ekonomie považuji za vhodné, aby byl obviněný na možnost podmíněného zastavení trestního stíhání upozorněn. Ovšem samozřejmě se nebude jednat o vadu řízení, nedostane-li se obviněnému takového upozornění, neboť se nejedná o právo obviněného. Na druhou stranu je nepřijatelné vyvíjet na obviněného nátlak, aby souhlasil s tímto způsobem projednání věci, například častým opakováním upozornění na tuto možnost procesního postupu.

Také poškozený musí být o svých právech náležitě poučen a musí mu být poskytnut prostor pro uplatnění těchto práv (§ 46 TŘ). Při podmíněném zastavení trestního stíhání je třeba ještě zdůraznit práva poškozeného, a to zejména na náhradu škody, neboť právě zájem poškozeného při tomto typu řízení vystupuje do popředí, na rozdíl od zájmu na potrestání pachatele.

---

²⁷ § 2 odst. 5 věta druhá TŘ

Orgánem činným v trestním řízení při podmíněném zastavení trestního stíhání je v přípravném řízení státní zástupce a po podání obžaloby soud. Vzhledem k tomu, že § 307 odst. 1 vymezuje okruh trestných činů, při jejichž projednávání lze uvažovat o podmíněném zastavení trestního stíhání, na trestné činy, jejichž horní hranice nepřevyšuje pět let, bude rozhodovat o podmíněném zastavení trestního stíhání okresní státní zástupce, respektive okresní soud a to zpravidla samosoudcem.²⁸ Jen výjimečně a spíše teoreticky si lze představit rozhodování senátu okresního soudu, a to za podmínek § 314a odst. 2²⁹.

Pokud rozhodl o podmíněném zastavení trestního stíhání soud, je státní zástupce oprávněn podat proti tomuto usnesení stížnost (§ 307 odst. 5 TŘ), a to jak ve prospěch tak neprospěch obžalovaného. Důvodem může být zejména názor státního zástupce, že nebyly splněny všechny podmínky obsažené v § 307 odst. 1 pro použití podmíněného zastavení trestního stíhání, anebo státní zástupce může požadovat modifikaci rozhodnutí ve smyslu délky zkušební doby nebo uložených přiměřených omezení a povinností. Stížnost má odkladný účinek. Státní zástupce se může práva na stížnost vzdát nebo již podanou stížnost vzít zpět. Orgánem, který bude o stížnosti rozhodovat bude v přípravném řízení nadřízený státní zástupce a po podání obžaloby nadřízený soud druhého stupně.

2.7 Rozhodování o podmíněném zastavení trestního stíhání

Rozhodování o podmíněném zastavení trestního stíhání lze rozdělit na dvě fáze. V první fázi rozhoduje orgán činný v trestním řízení o samotném podmíněném zastavení trestního stíhání. Toto rozhodnutí však není konečné, nýbrž je svou povahou rozhodnutím mezitímním. Teprve ve druhé fázi rozhodování se v postupu podle § 308 TŘ podmíněné zastavení trestního stíhání buď potvrdí (pokud se obviněný ve zkušební době osvědčil, anebo podle fikce podle § 308 odst. 2 TŘ), anebo je rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání nahrazeno rozhodnutím podle § 308 odst. 1 věta druhá TŘ o pokračování v trestním stíhání (pokud se obviněný ve zkušební době neosvědčil).

Podle § 307 odst. 1 TŘ rozhoduje o podmíněném zastavení trestního stíhání soud a

²⁸ Vymezení použití postupu podle § 307 TŘ se shoduje s vymezením pravomoci samosoudce podle § 314a odst. 1 TŘ

²⁹ Řízení před senátem okresního soudu, pokud je horní hranice trestní sazby nižší než 5 let, se koná jen v případě, má-li být uložen souhrnný trest a předchozí trest byl uložen senátem.

v přípravném řízení státní zástupce. Trestní řád neobsahuje žádné další vymezení. Případné rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání je tedy vázáno jen na spolehlivé prokázání splnění podmínek vymezených § 307 TŘ. Státní zástupce rozhoduje bez jednání, jen na základě spisu. Musí přitom zkoumat, zda není nutné nebo vhodné postoupit věc jinému orgánu (§ 171 TŘ), zastavit (§ 172 TŘ) nebo přerušit (§ 173 TŘ) trestní stíhání. Obdobně to platí v řízení před soudem ve smyslu § 221 až 224 TŘ. Přestože zákon nestanoví přednost uvedených postupů před podmíněným zastavením trestního stíhání, z hlediska procesní ekonomie by postrádalo smysl jednat a rozhodovat, pokud by některé okolnosti předvídané výše zmíněnými ustanoveními bránily v pokračování trestního stíhání.

V řízení před soudem zpravidla rozhoduje samosoudce, který nekoná neveřejné zasedání (§ 314b odst. 5) ani předběžně neprojednává obžalobu (§ 314c odst. 1 TŘ), jen na základě spisu v rámci přezkoumání obžaloby podle § 314c odst. 1 písm. a). Senát takto může rozhodnout po předběžném projednání obžaloby podle § 188 odst. 1 písm. f) TŘ v neveřejném zasedání. Přestože jedním z důvodů užívání institutu podmíněného zastavení trestního stíhání je zrychlení a zjednodušení trestního stíhání způsobem nevyžadujícím projednání věci v hlavním líčení, není vyloučeno, že zákonné podmínky předpokládané § 307 TŘ budou splněny právě až v hlavním líčení³⁰ a soud může i v této fázi trestního řízení rozhodnout o podmíněném zastavení trestního stíhání.

Formou rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání je usnesení (§ 119 TŘ). Kromě obecných požadavků (§ 134 TŘ) musí usnesení obsahovat přesný popis skutku, jehož se rozhodnutí týká, takovým způsobem, aby nemohl být zaměněn s jiným, a jeho právní kvalifikací.³¹ Ve výroku musí být uvedeno, že se trestní stíhání podmíněně zastavuje s odkazem na § 307 TŘ.

Další obligatorní součástí usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání je stanovení zkušební doby v rozsahu šest měsíců až dva roky (§ 307 odst. 2 TŘ). Její konkrétní délka se stanovuje z individuálních okolností daného případu, okolností

³⁰ Např. obžalovaný se pod tíhou důkazů dozná, anebo byly-li takové rozpory mezi výpověďmi obviněného a poškozeného, že mohly být odstraněny jen v hlavním líčení.

³¹ Závěr o právní kvalifikaci je třeba formulovat tak, aby byla respektována presumpce nevinný, protože se nejedná o rozhodnutí o vině.

charakterizující spáchaný trestný čin a osobu obviněného. Funkcí zkušební doby je ověření, zda podmíněné zastavení trestního stíhání bylo dostačujícím opatřením, nebo zda je nutno v trestním stíhání pokračovat. Počátkem běhu zkušební doby je den, kdy nastala právní moc rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání. Podle § 67 odst. 2 písm. c) není zkušební doba započítávána do promlčecí doby trestného činu, pro který bylo vedeno trestní stíhání.

Pokud nedošlo k přímé náhradě škody a obviněný se s poškozeným zatím jen dohodl na způsobu náhrady škody, je mu v usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání uložena povinnost škodu během zkušební doby nahradit (§ 307 odst. 3 TŘ).

Fakultativně mohou být usnesením o podmíněném zastavení trestního stíhání obviněnému uložena přiměřená omezení a povinnosti směřující k tomu, aby vedl řádný život (§ 307 odst. 4 TŘ). Zákon neobsahuje konkretizaci těchto omezení a povinností, lze však vycházet z omezení a povinností, které demonstrativně stanoví trestní zákon v případě upuštění od potrestání. Podstatou přiměřených omezení a povinností jsou zásahy do svobody jednání pachatele ve zkušební době. Omezení mají zpravidla formu zákazů určitého jednání (např. zákaz požívání alkoholických nápojů, zákaz hraní na hracích automatech, zákaz návštěv určitých sportovních podniků). Povinnosti naopak přikazují pozitivní jednání (např. povinnost podrobit se léčení, posílat nezletilé dítě do školy při trestném činu ohrožování mravní výchovy, povinnost řádně platit výživné a nahradit dlužné výživné). Podle názoru Nejvyššího soudu „přiměřená omezení a povinnosti ukládané při podmíněném zastavení trestního stíhání podle § 307 odst. 4. TŘ musí být vymezeny tak, aby zásadně směřovaly k plnění celého rozsahu určité povinnosti vyplývající pro obviněného již ze zákona nebo ze soudního či jiného rozhodnutí (např. povinnost umožnit rozvedenému manželovi styk s nezletilým dítětem). To platí zejména za situace, kdy trestným činem nebyla způsobena škoda, kterou je třeba podle § 307 odst. 1 písm. b) vypořádat, protože pak vhodně formulovaná přiměřená omezení a povinnosti mohou nahradit chybějící výchovný vliv povinnosti náhrady škody na obviněného.“³²Omezení i povinnosti je možno ukládat jen takovým způsobem, který zaručuje splnění zákonného účelu těchto opatření, tedy aby obviněný vedl řádný život, a

---

³² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 1.9. 2001, sp.zn. Tz 148/2001, NS sv. 9/2001

nikoli jimi nahrazovat jiné postupy nebo opatření. Měly by především směřovat k odstranění příčin nebo příležitostí ke spáchání trestného činu. Nelze však připustit, aby takto ukládaná omezení nebo povinnosti nahrazovala obsah určitého druhu trestu. Proto například nelze obviněnému uložit, aby nevykonával určitou činnost nebo aby se nezdržoval v určitém místě, protože by se tak fakticky nahrazoval trest zákazu pobytu nebo zákazu činnosti.³³ Přiměřenost těchto opatření se také musí vztahovat ke konkrétnímu trestnému činu, pro který je trestní stíhání vedeno. Za nepřiměřené by bylo možno považovat takové omezení či povinnosti, které by svou závažností neodpovídaly stupni společenské nebezpečnosti spáchaného činu nebo osobním poměrům obviněného.

Odůvodnění usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání musí obsahovat zdůvodnění, z jakého skutkového stavu příslušný orgán činný v trestní řízení vycházel, o jaké důkazy se skutková zjištění opírají a jakými právními úvahami se při právním posouzení řídil. Dále je také nutno odůvodnit splnění všech podmínek postupu podle § 307 odst. 1 TŘ, včetně závěru, proč lze takové rozhodnutí považovat za dostačující, zda byla nahrazena škoda, nebo zda a jakým způsobem se k její náhradě obviněný zavázal. Dále je nutno odůvodnit stanovenou délku zkušební doby a případně i uložená přiměřená omezení a povinnosti.

Usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání dále musí obsahovat poučení o opravném prostředku, tj. stížnosti. V poučení musí být uvedeno, které osoby jsou oprávněny stížnost podat (§ 307 odst. 5 TŘ), v jaké lhůtě, u kterého orgánu a který orgán o stížnosti bude rozhodovat a dále poučení o odkladném účinku včas podané stížnosti.

Vyhlašování, vyhotovování a oznamování usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání se neodchyluje od obecné úpravy (§ 135 - 137 TŘ). Také nabývání právní moci a vykonatelnosti se neodlišuje od obecné úpravy (§ 140 TŘ).

Pravomocné usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání je vedeno v evidenci Rejstříku trestů. Státní zastupitelství a soudy dále zasílají dodatečnou zprávu o tom, zda se

---

³³ Rt 6/99 Jako přiměřené omezení ve smyslu § 307 odst. 4 TŘ nelze obviněnému uložit zákaz řídit motorová vozidla v průběhu zkušební doby podmíněného zastavení trestního stíhání. Takový zákaz by vedl k nepřipustnému nahrazování trestu, konkrétně trestu zákazu činnosti, který je zcela odlišným právním institutem trestního práva hmotného a jinými podmínkami pro jeho ukládání vázanými na odsouzení pachatele a s jinak vymezeným účelem.

obviněný během zkušební doby osvědčil, nebo zda se v trestním stíhání pokračuje. Pokud Rejstřík trestů neobdrží do jednoho roku od skončení zkušební doby takovouto dodatečnou zprávu, vyřadí údaje o podmíněném zastavení trestního stíhání z evidence.

2.8 Postup po právní moci usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání

Druhá etapa řízení o podmíněném zastavení trestního stíhání nastává po právní moci usnesení o zastavení trestního stíhání. Jejím smyslem a účelem je zjistit, zda se obviněný ve zkušební době osvědčil či nikoliv, a zda je možné trestní stíhání definitivně zastavit.

Orgány činné v trestním řízení v těsné součinnosti s Probační a mediační službou sledují chování obviněného ve zkušební době. Splnil-li obviněný všechny podmínky, vedl řádný život a nahradil škodu, vydá orgán, který o podmíněném zastavení trestního stíhání v prvním stupni rozhodoval, rozhodnutí o tom, že se obviněný osvědčil. Pokud má orgán činný v trestním řízení za to, že se obviněný neosvědčil, rozhodne i během zkušební doby o pokračování trestního stíhání obviněného podle § 308 odst. 1 TŘ.

Jednou z nutných podmínek pro rozhodnutí, zda se obviněný osvědčil, je, zda byla nahrazena škoda, pokud nedošlo k její náhradě již před vydáním rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání. Soud nebo státní zástupce zjišťují dotazem u poškozeného, jestli obviněný řádně a včas splnil uloženou povinnost k náhradě škody. V případě, že k náhradě škody nedošlo, nelze automaticky rozhodnout o pokračování v trestním stíhání, ale je třeba dalšími důkazy objasnit, proč k náhradě škody nedošlo. Podle Krajského soudu v Českých Budějovicích důvodem pro rozhodnutí o pokračování v trestním stíhání obviněného podle § 308 odst. 1 TŘ nemůže být neplnění dohody o náhradě škody, na kterém nenese obviněný vinu.³⁴

Pokud jde o vedení řádného života, obviněný by měl především náležitě plnit všechny občanské, rodinné a pracovní povinnosti. Další podmínkou je úplná bezúhonnost. Obviněný nesmí být odsouzen za trestný čin či jinak postižen za přestupek, kárné provinění či jiný delikt. Při hodnocení, zda obviněný vedl řádný život, je ovšem třeba postupovat komplexně a v širších souvislostech, a ne jen z pohledu z rámce vytržené jednotlivosti

---

³⁴ Rt 28/01

svědčící at' již ve prospěch či neprospěch obviněného. Je třeba zkoumat, zda eventuální protiprávní jednání není jen zcela mimořádným a výjimečným vybočením z jinak řádného života obviněného. Například skutečnost, že se obviněný, jehož trestní stíhání pro trestný čin v dopravě bylo podmíněně zastaveno, dopustil ve zkušební době dopravního přestupku, nebude zpravidla sama o sobě stačit k závěru, že obviněný nevedl řádný život a je tak důvod k rozhodnutí podle § 308 odst. 1 TŘ, že se v trestním stíhání obviněného pokračuje. Způsob jeho života ve zkušební době je i v takovém případě třeba důsledně hodnotit ze všech rozhodných hledisek.³⁵ Také k ověření dodržování uložených přiměřených opatření a povinností si musí soud nebo státní zástupce opatřit příslušné podklady. Bude se jednat především o zprávy a posudky Probační a mediační služby, zprávy obecního úřadu, zařízení, kde se měl obviněný podrobit uloženému léčení, a podobně.

Pokud obviněný ve zkušební době spáchá další trestný čin, nelze rozhodnout, že se obviněný neosvědčil, dříve než dojde k pravomocnému rozhodnutí o tomto dalším trestném činu,³⁶ protože to vyžaduje zásada presumpce nevinny. Nic ovšem nebrání pokračování v trestním stíhání, pokud jsou důvody neosvědčení spatřovány v jiných okolnostech, než je páchaní další trestné činnosti. Jestliže délka trestního řízení o dalším trestném činu neumožňuje dodržet zkušební dobu podmíněného zastavení trestního stíhání, lze rozhodnout o pokračování trestního stíhání i po jejím uplynutí, protože fikce osvědčení podle § 308 odst. 2 se užije, jen pokud obviněný na marném uplynutí nemá vinu.

Podmínky nutné k rozhodnutí o osvědčení obviněného jsou stanoveny § 308 odst.1 TŘ kumulativně, z čehož vyplývá, že nesplnění jen jediné z nich je důvodem k pokračování trestního stíhání. Rozhodnutí o osvědčení lze učít jen po uplynutí celé zkušební doby, zatímco o pokračování trestního stíhání lze rozhodnout i v jejím průběhu, pokud bylo zjištěno že obviněný neplní uložená přiměřená omezení a povinnosti nebo pokud nevede řádný život.

Rozhodnutí o osvědčení má podobu usnesení. Kromě všeobecných náležitostí musí usnesení obsahovat výrok, že se obviněný osvědčil. Je nutno zmínit rozhodnutí, kterým bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno a který trestný čin byl v jednání pachatele

---

³⁵ Rt 24/97

³⁶ Rizman, S., Šámal, P., Sotolář, A. : K problematice zvláštních druhů řízení, Trestní právo 1/1997 strana 6

spatřován. Analogicky to platí pro usnesení, podle kterého se obviněný neosvědčil, s tím že jeho výrok musí obsahovat, že se v trestním stíhání pokračuje. Skutečnost, že se obviněný neosvědčil, nemusí být výslovně uvedena, protože toto neosvědčení je nutnou podmínkou pokračování v trestním stíhání. Usnesení musí obsahovat odůvodnění, ve kterém je nutno uvést skutečnosti, o které státní zástupce či soud opírají svůj závěr o tom, zda obviněný vedl řádný život a splnil i ostatní podmínky požadované zákonem nebo stanové v rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání, které jsou nutné, aby mohlo být rozhodnuto, že se obviněný osvědčil, případně že obviněný nevedl řádný život nebo nevyhověl ostatním podmínkám, jakými důkazy je tento závěr podložen, a proč je zjištěný důvod tak závažný, že je nutné pokračovat v trestním stíhání obviněného.

Původní usnesení o zastavení trestního stíhání se rozhodnutím o osvědčení obviněného nebo o pokračování v trestním stíhání nezrušuje. Pokud se obviněný osvědčil, doplňuje se původní usnesení rozhodnutím o osvědčení. Původní usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání se stává nepodmíněným a definitivním, jehož právní mocí vzniká překážka rei iudicatae pro případné další stíhání obviněného pro týž skutek. V úvahu by přicházely jen mimořádné opravné prostředky. Pokud bylo rozhodnuto, že se obviněný neosvědčil, rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání je nahrazeno rozhodnutím o tom, že se v trestním stíhání obviněného pokračuje a po jeho právní moci pokračuje trestní stíhání od toho momentu, kdy bylo původně zastaveno. Obžalobu lze podat až po právní moci rozhodnutí o pokračování v trestním stíhání.³⁷

Pokud rozhodnutí o osvědčení obviněného nebylo vydáno a zároveň nebylo ani rozhodnuto o pokračování v trestním stíhání nastupuje právní fikce, že se obviněný osvědčil.³⁸ K možnosti uplatnění této fikce musí být kumulativně splněny následující podmínky. Od konce zkušební doby stanovené v rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání musí uplynout jeden rok (není relevantní, zda obviněný ve zkušební době vedl řádný život a plnil uložené podmínky a omezení) a obviněný nesmí mít na nevydání rozhodnutí o osvědčení či neosvědčení žádnou vinu. Vinu obviněného v tomto lze spatřovat jednak v tom, pokud znemožňoval rozhodování například neomluveným

---

³⁷ Rt 29/96

³⁸ § 308 odst. 2 TR

nedostavováním se k jednání nebo úmyslným nepřebíráním pošty, ale především v tom, zda je proti obviněnému vedeno jiné trestní stíhání pro čin spáchaný během zkušební doby. Až do doby, dokud není pravomocně skončeno toto další trestní stíhání nelze rozhodnout o tom, zda se obviněný osvědčil či nikoli.

I rozhodnutí podle § 308 odst. 1 TŘ lze napadnout stížností (§ 308 odst. 4 TŘ). Oprávněnou osobou je obviněný, poškozený a v řízení před soudem i státní zástupce.

3 Podmíněné odložení podání návrhu na potrestání

Zákonem číslo 283/2004Sb., byl do trestního řádu s účinností od dne 1. července 2004 zaveden nový typ odklonu od standardního průběhu trestního stíhání obsažený v § 179g a § 179h TŘ. Jedná se o formu odklonu, která přichází do úvahy při zkráceném přípravném řízení. Tento institut dosud v českém právním řádu poněkud chyběl, a proto nemohlo docházet k alternativnímu řešení věci ve zkráceném přípravném řízení, které tak obligatorně muselo končit podáním návrhu potrestání (pokud tedy nebyla věc vyřízena jinak, postupem podle § 179c odst. 2 písm. b), c), d), e) nebo f) TŘ). Jde o institut svou podstatou velice podobný podmíněnému zastavení trestního stíhání (§ 307 TŘ). Samotné ustanovení § 179g odst. 1 přímo odkazuje na § 307, co se týče podmínek, za kterých je možno o podmíněném odložení návrhu na potrestání rozhodnout. I literatura³⁹ se shoduje na poměrně blízké podobnosti obou institutů a výslovně odkazuje na judikaturu týkající se podmíněného zastavení trestního stíhání. Z těchto důvodů se zaměřuji jen na vzájemné odlišnosti podmíněného zastavení trestního stíhání a podmíněného odložení podání návrhu na potrestání. U otázek ostatních je možné odkázat na kapitolu o podmíněném zastavení trestního stíhání.

Okruh trestných činů, u kterých lze podmíněné odložení uplatnit, je vymezen v § 179a odst. 1 TŘ. Jedná se o trestné činy, pro které je možné vést zkrácené přípravné řízení, a to tedy jsou trestné činy, o kterých jedná v prvním stupni okresní soud, a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta. K modifikacím horní hranice trestní sazby podle § 42 a § 44 se nepřihlíží. Další podmínkou je, že buď byl podezřelý přistižen při činu nebo bezprostředně poté (§ 179a odst. 1 písm. a) TŘ), nebo v průběhu prověřování trestního oznámení byly zjištěny skutečnosti jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze očekávat, že podezřelého bude možné ve čtrnáctidenní lhůtě, kterou stanoví § 179b odst. 4 TŘ, postavit před soud.

---

³⁹ Šámal, P. a kol. : Trestní řád, komentář, I. Díl, 5. vydání, C. H. Beck, Praha 2005

Jelínek, J. a kol. : Trestní zákon a trestní řád, komentář, 23. vydání, Linde, Praha, 2005

Podmínky, způsob a forma doznání podezřelého se neliší od podmíněného zastavení trestního stíhání. Totéž platí pro souhlas podezřelého s tímto procesním postupem, který zákon vyžaduje. Pokud podezřelý souhlas neudělí, nelze návrh na potrestání podmíněně odložit.

Na vypořádání škody jsou kladeny přísnější podmínky než při podmíněném zastavení trestního stíhání. Podle § 179g odst. 1 písm. b) musí podezřelý škodu nahradit, pokud byla trestným činem způsobena. Zákon tedy v tomto případě vylučuje dohodu o náhradě škody nebo učinění jiných potřebných opatření k její náhradě. Je tomu především z důvodů rychlosti a efektivnosti řízení, neboť zkrácené přípravné řízení by mělo být využíváno především v případě nekomplikovaných věcí a proto, pokud podezřelý není schopen škodu nahradit, je na místě pokračovat v řízení jiným způsobem.

Zkušební doba, uložená podezřelému, může činit šest měsíců až jeden rok. Počíná běžet právní mocí rozhodnutí o podmíněném odložení. Délka zkušební doby je nižší než u podmíněném zastavení trestního stíhání a to zřejmě vzhledem k nižší typové společenské nebezpečnosti trestných činů, o nichž je zkrácené přípravné řízení vedeno. Podezřelému lze též uložit (§ 179g odst. 3 TŘ), aby ve zkušební době dodržoval přiměřená omezení a povinnosti a aby vedl řádný život. Pokud podezřelý vedl ve zkušební době řádný život a vyhověl i dalším uloženým omezením, rozhodne státní zástupce, že se obviněný osvědčil (§ 179h odst. 1 TŘ). Jinak, a to i během zkušební doby, nařídí policejnímu orgánu, který doposud vedl zkrácené přípravné řízení, aby zahájil trestní stíhání (§ 179f odst. 2 písm. b) TŘ). Jestliže do šesti měsíců od uplynutí zkušební doby nebylo rozhodnuto, že se podezřelý osvědčil, vzniká právní fikce osvědčení (§ 179h odst. 2 TŘ). Tato fikce platí ovšem pouze v případě, pokud podezřelý nevydání rozhodnutí o osvědčení nezavinil (viz výše o podmíněném zastavení trestního stíhání).

Pokud se podezřelý osvědčil, a pokud vnikla právní fikce osvědčení, nastávají účinky § 11a písm. b) TŘ (§179h odst. 3 zde zřejmě chybně odkazuje na neexistující ustanovení § 11a odst. 1 písm. b) TŘ). To jest, že trestní stíhání pro ti téže osobě pro týž skutek nelze zahájit, pokud státní zástupce rozhodl ve zkráceném přípravném řízení o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání a podezřelý se osvědčil. Pokud by bylo trestní stíhání

přesto zahájeno, bylo by nutno ho per analogiam zastavit podle § 11 odst. 1 písm. f) TŘ.⁴⁰

Ve zkráceném přípravném řízení rozhoduje státní zástupce a proto tedy o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání může jen státní zástupce rozhodnout. Rozhodnutí soudu zde nepřichází v úvahu. Rozhoduje se usnesením. O jeho náležitostech platí stejné jako v případě podmíněného zastavení trestního stíhání. Proti rozhodnutí o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání a proti rozhodnutí, že se podezřelý osvědčil, může podezřelý i poškozený podat stížnost, která má odkladný účinek.

Pokud se týká vzájemného vztahu všech tří typů odklonu, lze říci, že jak podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, tak i vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení zčásti nahradilo využívání institutu podmíněného zastavení trestního stíhání, neboť oblast jejich použitelnosti se vzhledem k zavedení zkráceného přípravného řízení částečně překrývá. Narovnání lze schválit i ve zkráceném přípravném řízení.

---

⁴⁰ Jelínek, J. a kol. : Trestní zákon a trestní řád, komentář, 23. vydání, Linde, Praha, 2005, str. 1418

4 Narovnání

Institut narovnání byl do českého trestního práva zaveden zákonem číslo 152/1995Sb., který nabyl účinnosti dne 1. září 1995. Smyslem narovnání jako trestněprocesního institutu má být náhrada majetkové a jiné škody a zrychlení a zjednodušení trestního řízení a také přispět k řešení konfliktu mezi obviněným a poškozeným jejich aktivním zapojením do řízení vedoucího k narovnání.

4.1 Zákonné podmínky

Paragraf 309 trestního řádu stanoví základní podmínky, jejichž splnění je nezbytné pro možnost užití procesního postupu vedoucího ke schválení narovnání.

1. Obviněný musí být stíhán pro trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje 5 let. Rozhodují trestní sazby, které jsou uvedeny ve zvláštní části trestního zákona. K modifikacím horní hranice trestní sazby podle § 42 a § 44 se nepřihlíží. Takto vymezená trestní sazba, kdy je možno využít institutu narovnání, zahrnuje většinu nedbalostních i úmyslných trestných činů.

2. Obviněný musí prohlásit, že spáchal skutek, pro který je stíhán a nejsou důvodné pochybnosti o tom, že toto prohlášení bylo učiněno svobodně, vážně a určitě. Prohlášení se musí vztahovat ke skutku, pro který je obviněný stíhán a musí odpovídat dalším skutkovým zjištěním ve věci. Nesmí být pochybnost, že skutek spáchal obviněný, a že se jedná o trestný čin. Prohlášení obviněného nemá povahu důkazu, který by bylo možno použít v případě neschválení narovnání. Nejedná se o doznání. Vztahuje se pouze na rozhodnutí upustit od dalšího trestního stíhání v případě, že bude narovnání schváleno. Obviněný se také tímto prohlášením vzdává svého práva na řádné projednání věci před soudem, a proto je třeba vyloučit pochybnosti o svobodě, vážnosti a určitosti tohoto prohlášení.

3. Obviněný uhradí poškozenému škodu způsobenou trestným činem nebo učiní potřebné úkony k její úhradě, případně jinak odčiní újmu vzniklou trestným činem. Škodou je třeba rozumět jakoukoli újmu na právech a jiných hodnotách způsobenou trestným činem ve smyslu § 43 odst. 1 TR. Při vypořádávání škody je nutno vycházet z odpovídajících hmotněprávních předpisů (např. občanský a obchodní zákoník, zákoník

práce), jimiž musí být nárok na náhradu škody odůvodněn. Vznik škody musí být v příčinné souvislosti se skutkem, pro který je trestní stíhání vedeno. Odškodňuje se nejen škoda, která je znakem skutkové podstaty trestného činu, ale i taková škoda, která se sice v kvalifikaci trestného činu neprojevuje, ale je v příčinné souvislosti se stíhaným skutkem. Škoda musí být uhrazena každému poškozenému bez ohledu na to, zda nárok na její náhradu řádně a včas uplatnil v trestním řízení. Výše škody musí být v řízení zjištěna⁴¹ a musí mít oporu v provedených důkazech. Škoda se hradí v penězích nebo se souhlasem poškozeného naturální restitucí. Může se jednat i o jiné odčinění újmy, kterou lze jen těžko a nebo vůbec vyjádřit v penězích.

Stav, kdy v době rozhodování nejsou ještě známy všechny podklady po stanovení výše náhrady škody nebo pokud poškozený může uplatnit dílčí nárok na náhradu škody až s časovým odstupem, nemusí být překážkou pro využití institutu narovnání. Bude se jednat například o škody na zdraví, kdy výši bolestného není možno zatím stanovit či nárok na náhradu za ztížení společenského uplatnění nebo ztrátu na výdělku, které lze stanovit až po uplynutí určité doby od vzniku újmy na zdraví. Tuto situaci lze řešit například poskytnutím přiměřené zálohy odpovídající předpokládané výši těchto nároků nebo zajištěním závazku obviněného tak, aby byla náhrada škody zaručena v budoucnu.

Institut narovnání je pro obviněného příznivější než podmíněné zastavení trestního stíhání, a proto jsou podmínky pro jeho uplatnění stanoveny přísněji. Především proto, že schválením narovnání se trestní řízení definitivně zastavuje. Na rozdíl od podmíněného zastavení trestního stíhání nedostačuje pouhá dohoda o náhradě škody mezi obviněným a poškozeným. Plnění takové dohody musí být zajištěno některým občanskoprávním zajišťovacím institutem, aby se poškozený v případě, pokud by obviněný po zastavení trestního stíhání škodu nenahradil, mohl úspěšně domáhat svého nároku. Protože v případě narovnání je trestní stíhání zastaveno, nelze již trestní stíhání obnovit pro neplnění dohody o náhradě škody, jak tomu je u podmíněného zastavení trestního stíhání.

4. Obviněný složí na účet soudu nebo v přípravném řízení na účet státního zastupitelství peněžní částku určenou konkrétnímu adresátovi k obecně prospěšným

---

⁴¹ Rt 20/95 stejně jako v případě podmíněného zastavení trestního stíhání je nutno vycházet z výše škody zjištěné orgánem, který o schválení narovnání rozhoduje.

účelům a tato částka není zřejmě nepřiměřená závažnosti trestného činu. Toto plnění, určené k obecně prospěšným účelům, není formou nepřímého peněžitého trestu, ale vyjadřuje určitou formu reparace trestným činem poškozeného veřejného zájmu.⁴² Výše částky nesmí být zjevně nepřiměřená závažnosti trestného činu a určuje ji soud či státní zástupce neformálně opatřením.⁴³ Přiměřenost částky vzhledem k závažnosti trestného činu se posuzuje podle okolností konkrétního případu: Vychází se z nebezpečnosti činu pro společnost (§ 3 odst. 2 a 4 TZ), je nutné také přihlídnout ke všem polehčujícím a přitěžujícím okolnostem (§ 33 a § 34 TZ), k rozsahu jakým byl dotčen veřejný zájem, k osobě obviněného a k jeho osobním a majetkovým poměrům. V úvahu se bere závažnost konkrétního trestného činu, který je ve skutku obviněného spatřován, a nikoli závažnost typová. Peněžitou částku je možno složit v hotovosti v pokladně soudu či státního zastupitelství, nebo ji lze poukázat na jejich bankovní účet bezhotovostním převodem či poštovní poukázkou.

Výčet subjektů způsobilých přijímat peněžní částky k obecně prospěšným účelům je taxativně stanoven v § 312 odst. 1 TR. Jedná se zpravidla o subjekty, které patří to takzvaného neziskového sektoru, jejichž smyslem je plnění obecně prospěšných cílů.

Osobu nelze hodnotit izolovaně bez konkrétního vymezení jeho vztahu ke spáchanému skutku (způsob provedení činu, okolnosti jeho spáchání, míra zavinění, pohnutka). Při hodnocení osoby je třeba přihlídnout k jejímu věku (zda se jedná o osobu blízkou věku mladistvých), k chování před činem a po spáchání činu, k psychickému stavu, v jakém byl čin spáchán, k jejímu dosavadnímu životu. Dále je třeba zkoumat i osobní a majetkové poměry obviněného.

4.2 Postavení obviněného v řízení o schválení narovnání

Obviněný má rozhodující vliv na splnění všech předpokladů nutných ke schválení

---

⁴² „Z hlediska společnosti je složení peněžité částky k obecně prospěšným účelům formou kompenzace, která slouží k naplnění účelu trestního řízení tak, aby důsledky činu byly pro obviněného obdobné, jako kdyby o jeho vině a trestu rozhodoval soud“ – Vantuch, P. : Narovnání v trestním právu a právo na obhajobu, PR 8/1998, str. 396

⁴³ Novotný, F., Růžička, M. a kol. : Trestní kodexy – TZ, TR – komentář, 2. doplněné vydání, Eurounion s.r.o., Praha 2002

narovnání. Jeho rozhodnutím je především udělení souhlasu s tímto způsobem řízení a prohlášení, že spáchal skutek, pro který je stíhán.

Zákon nestanoví žádnou formu souhlasu. Uplatní se proto obecné ustanovení o možnosti činit podání podle § 59 TR. Za souhlas je možné považovat i písemný návrh obviněného na schválení narovnání. Souhlas je osobní úkon obviněného, obhájce nemůže souhlasit se schválením narovnání za obviněného. Proto se v praxi k návrhu narovnání podaném obhájcem připojuje výslovný a písemný souhlas obviněného s tímto procesním postupem. Ustavení § 310 odst. 1 předpokládá, že obviněný bude před schválením narovnání vyslechnut mimo jiné k tomu, zda souhlasí s narovnáním. Obsahově může být souhlas udělen jakýmkoli způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, že obviněný souhlasí se schválením narovnání a že se vzdává svého práva na řádný soudní proces, kde by mohl případně prokázat svoji nevinu a vyhnout se náhradě škody. Otázka zpětvzetí souhlasu není zákonem výslovně řešena, ale vzhledem k zajištění práva na spravedlivý proces je nutno možnost zpětvzetí připustit. V praxi k tomu bude docházet jen výjimečně. Přesto však zpětvzetím souhlasu odpadá splnění jedné ze základních podmínek schválení narovnání a bylo by nutné pokračovat v trestním stíhání.

Souhlas obviněného nenahrazuje jeho prohlášení o spáchání skutku, v němž je trestný čin spatřován. Prohlášení je samostatnou podmínkou, procesním úkonem vázaným výlučně na osobu obviněného. Musí být součástí výslechu, který slouží ke zjištění, zda obviněný toto prohlášení činí svobodně, vážně a určitě. Prohlášení není doznáním a v eventuálním dalším trestním stíhání nemůže být považován za důkaz (§ 314 TR). Vztahuje se pouze na rozhodnutí upustit od dalšího trestního stíhání po schválení narovnání. Obsahově se prohlášení musí vztahovat ke skutku, pro který je obviněný stíhán, ke všem znakům skutkové podstaty, včetně zavinění v zákonem předpokládané formě úmyslu či nedbalosti a být v souladu s dosud opatřenými důkazy.

K souhlasu ani k prohlášení nesmí být obviněný orgány činnými v trestním řízení ani jinými osobami (poškozeným, probačním úředníkem) žádným způsobem nucen. Souhlas obviněného, spolu s prohlášením o spáchání skutku, nelze pokládat za doznání viny. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, musí být považován za nevinného.

Schválení narovnání je podmíněno složením peněžité částky určené konkrétnímu adresátovi na účet soudu nebo státního zastupitelství. Z této částky musí být nejméně 50

procent určeno státu na peněžitou podporu obětem trestné činnosti poskytovanou podle zákona č. 209/1997Sb. Volba konkrétního příjemce je v plné dispozici obviněného.

Obviněný má řízení o schválení stejná procesní práva jako při standardním průběhu trestního stíhání. Patří k nim zejména právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které mu jsou kladeny za vinu, a k důkazům o nich. Není povinen vypovídat (což je ovšem překážkou pro schválení narovnání). Dále může uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, činit návrhy, podávat žádosti a opravné prostředky, nahlížet do spisu, předkládat důkazy. Má právo zvolit si obhájce a radit se s ním i během úkonů prováděných orgány činnými v trestním řízení. Právo uvádět důkazy se uplatňuje především ve vztahu k podmínce odčinění škodlivých následků trestného činu. Pachatel může nahradit způsobenou škodu ještě před zahájením trestního stíhání či jinak odčinit vzniklou újmu a předem si tak vytvořit podmínky pro tento druh řízení. Včasné a úplné vypořádání náhrady škody má také význam pro hodnocení postoje obviněného k činu a také z hlediska posouzení dostatečnosti takového vyřízení trestní věci. Předložením příslušných důkazů orgánům činným v trestním řízení obviněný může doložit, že poškozenému již nahradil vzniklou škodu (např. kvitancí podle § 569 OZ), nebo že učinil jiné potřebné úkony k její náhradě (např. potvrzení pojišťovny o řádném nahlášení škody jako pojistné události nebo opisem usnesení soudu o uložení plnění odpovídající náhradě škody do úschovy soudu podle § 568 OZ a § 185a OSŘ) a nebo že jinak odčinil újmu vzniklou trestným činem (např. písemnými podklady o omluvě poškozenému v tisku a nebo o poskytnutí satisfakce podle § 13 OZ). „Jestliže je výše škody (újmy) a její náhrady sporná, poškozený v tomto směru neprojevuje potřebnou aktivitu nebo jsou jeho požadavky nereálné (přemrštěné), anebo obviněný není spokojen s výší škody (újmy), jak byla dosud zjištěna orgány činným v trestním řízení, je (obviněný) oprávněn podle § 89 odst. 2 věty druhé TR k tomu opatřit a předložit důkazy včetně znaleckého posudku.“⁴⁴

Před rozhodnutím o schválení narovnání musí být obviněný vyslechnut ve smyslu § 310 odst. 1 TR. Před výslechem je poučen o svých právech a o podstatě institutu narovnání. Výslechem se upřesňují a ověřují skutečnosti významné pro vydání rozhodnutí. Není nutno, aby se obviněný souvisle a podrobně vyjadřoval ke skutečnostem, které jsou

---

⁴⁴ Sotolář, A., Púry, F., Šámal, P., : Alternativní řešení trestních věcí v praxi, C. H. Beck, Praha 2002, str. 104

předmětem obvinění. Obviněný má právo proti rozhodnutí o narovnání podat stížnost, která má odkladný účinek (§ 309 odst. 2 TŘ).

4.3 Postavení poškozeného v řízení o schválení narovnání

Existence osoby poškozeného je obligatorním předpokladem schválení narovnání. Narovnání nepřipadá v úvahu v řízení o takovém trestném činu, kterým nebyla způsobena škoda, o níž by bylo možno v trestním řízení rozhodnout.

Pro účely narovnání se za poškozeného považuje každý, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda bez ohledu nato, zda má podle zákona nárok na náhradu škody podle § 43 odst. 3 TŘ. Výjimkou jsou ti, na něž pouze přešel nárok na náhradu škody (§ 310a TŘ, např. dědic poškozeného, pojišťovna, která škodu hradila), neboť nejsou trestným činem přímo poškozeni.⁴⁵ Poškozený má silné postavení v řízení o narovnání a také zájem na plném odčinění škodlivých následků trestného činu dostává v tomto typu řízení přednost před zájmem na potrestání pachatele.

K rozhodnutí o schválení narovnání je nepostradatelný souhlas poškozeného s tímto způsobem vyřízení trestní věci. Pokud poškozený souhlas odmítne udělit, nelze jej nahradit jiným úkonem a narovnání není možné ani v případě, že všechny ostatní podmínky nutné ke schválení narovnání jsou splněny, a to i v případě, že škoda byla již úplně nahrazena. Souhlas je výlučně v dispozici poškozeného. Nesmí být k němu žádným způsobem donucován ani orgány činnými v trestním řízení ani jinými osobami. Před rozhodnutím o schválení narovnání se poškozený vyslechne, mimo jiné také k tomu, zda souhlasí se schválením narovnání (§ 310 odst. 1 TŘ). Pokud je poškozených více, musí svůj souhlas udělit všichni. „Souhlas poškozeného, spolu se souhlasem obviněného, je v podstatě projevem jejich dohody (shody) na tomto alternativním způsobu vyřízení věci a je podmíněn úplným a oboustranně přijatelným vypořádáním škody nebo jiné újmy způsobené poškozenému trestným činem.“⁴⁶ Zákon neřeší výslovně otázku zpětvzetí souhlasu poškozeného, ale bude platit to, co bylo výše zmíněno v případě obviněného.

Poškozený má v řízení, které má být skončeno schválením narovnání, stejná procesní

---

⁴⁵ Skutečnost, že okruh poškozených pro účely narovnání je takto zúžen, neznamená ovšem že by jejich nároky neměly být vypořádány, nelze však použít postup vedoucí ke schválení narovnání.

⁴⁶ Sotolář, A., Púry, F., Šámal, P., : Alternativní řešení trestních věcí v praxi, C. H. Beck, Praha 2002, str. 122

práva jako v při standardním průběhu trestního stíhání. Jedná se především o právo nahlížet do spisu, činit návrhy na doplnění dokazování, uplatňovat nárok na náhradu škody, včetně konkretizace její výše a požadovaného způsobu náhrady (§ 43 TŘ). Poškozený musí být ještě před schválením narovnání vyslechnut. Má být poučen o svých právech a o podstatě institutu narovnání. Výslech se opět zaměřuje na ověření skutečností důležitých pro schválení narovnání, zda dal poškozený svůj souhlas dobrovolně a zda si je vědom podstaty a následků narovnání.

Poškozenému rovněž přísluší právo podat stížnost proti rozhodnutí o schválené narovnání podle § 309 odst. 2. Stížnost má odkladný účinek.

4.4 Odčinění škodlivých následků trestného činu

Cíle institutu narovnání, tedy celkového urovnání nerušených vztahů mezi obviněným a poškozeným by bylo možno jen obtížně dosáhnout bez úplného vypořádání všech škodlivých následků trestného činu. Poškozený může po obviněném požadovat jak náhradu majetkové škody v širším smyslu, tak i odčinění jiné, nemajetkové újmy, pokud byla následkem trestného činu a je možné ji odčinit. V rámci narovnání lze tedy vypořádat i takovou škodu, jejíž náhradu by jinak nebylo možné uplatnit v adhezním řízení podle § 43 odst. TŘ. Toto lze dovodit z formulace ustanovení § 309 odst. 1 písm. b) TŘ, která předpokládá nejen úhradu škody vzniklé trestným činem, ale také vyžaduje, aby obviněný i jinak odčinil újmu trestným činem vzniklou.

Obviněnému jsou dány na výběr tři možnosti jak se se škodou vypořádat, aby byl institut narovnání co nejvíce využíván a zároveň aby došlo k co nejúčinnější nápravě škodlivých následků trestného činu. Volba by měla vycházet ze zájmu poškozeného, ale závisí i na možnostech a schopnostech obviněného. Musí dojít k dohodě obviněného a poškozeného, kterou soud, případně státní zástupce, schválí.⁴⁷

Základním způsobem vyrovnání obviněného s poškozeným je úhrada škody způsobené trestným činem. Poškozený má zásadně právo na uhrazení škody v plném rozsahu. Může se však spokojit s náhradou nižší. Schválit narovnání je možné i v případě, kdy se

⁴⁷ Sotolář, A., Sovák, Z., Kratochvíl, V., Zezulová J., Šámal, P., Púry, F., Válková H. a kol. : Právní rámec alternativního řešení trestních věcí – díl první, Institut vzdělávání Ministerstva spravedlnosti ČR, 2001, str.

obviněný s poškozeným dohodne na náhradě přiměřeně vyšší, než byla zjištěna. Nesmí jít však o důsledek nějakého nátlaku na obviněného (pohrůžka odepření souhlasu s narovnáním). Hradí se především v penězích, možná je náhrada uvedením v předešlý stav.

Další možností je učinění potřebných úkonů k úhradě škody. Rozumí se jimi např. složení finanční částky, která odpovídá výši zjištěné škody do soudní úschovy nebo nahlášení vzniku škody jako pojistné události a poskytnutí potřebné součinnosti pojišťovně (tvrzení obviněného o tom, že pojistnou událost ohlásil a že vyplacení pojistné náhrady vyřizuje, je třeba řádně ověřit). Není v zásadě vyloučeno řešit věc dohodou o náhradě škody. Plnění takové dohody však musí být adekvátně zajištěno. Podle povahy věci bude na místě vyžadovat po obviněném provedení dalších úkonů, např. uzavření dohody o srážkách ze mzdy ve prospěch poškozeného, prohlášení obviněného o uznání dluhu co do důvodu a výše, zajištění ručením nebo zástavním právem.

Jinak odčinit újmu vzniklou trestným činem může obviněný především v případech poskytnutí dalšího plnění nad rámec zákonné odpovědnosti za škodu, která není vyjádřitelná v penězích, například u trestných činů, jimiž byla dotčena důstojnost, čest, svoboda, soukromí, listovní tajemství apod. a to uveřejněním omluvy v tisku, osobní pomocí poškozenému, poskytnutím satisfakce včetně finančního zadostiučinění. „ V praxi může jít též o náhradu takové škody, jejíž přiznání v trestním nebo občanskoprávním řízení by bylo problematické. Tak například soudy uznávají dohody o náhradě škody nad rámec škod proplácených pojišťovnou v případě škody na zdraví při dopravní nehodě, spočívající v úhradě zvýšených nákladů na dopravu, v důsledku nemožnosti používat vlastní automobil, nebo v úhradě zvýšených nákladů na péči o domácnost, například za posluhu, nároků na lepší stravu atd. Jiným odčiněním újmy vzniklé trestným činem lze rovněž rozumět vrácení bezdůvodného obohacení, kterého se rovněž nelze domáhat v adhezním řízení.⁴⁸

---

⁴⁸ Sotolář, A., Sovák, Z., Kratochvíl, V., Zezulová J., Šámal, P., Púry, F., Válková H. a kol. : Právní rámec alternativního řešení trestních věcí – díl první, Institut vzdělávání Ministerstva spravedlnosti ČR, 2001, str. 475

4.5 Činnost orgánů činných v trestním řízení

Základním úkolem orgánů činných v trestním řízení je především opatření dostatečného skutkového podkladu v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí o schválení narovnání. Musí být objasněny otázky vztahující se ke splnění podmínek § 309 TŘ. Nevyžaduje se ovšem provádět dokazování v takovém rozsahu, jaký je nezbytný pro podání obžaloby nebo pro rozhodnutí soudu v hlavním líčení. Protože je schválení narovnání spojeno s definitivním zastavením trestního stíhání, nepromítá se do dokazování hledisko dostatečného skutkového podkladu pro případné pokračování v trestním stíhání, jak je tomu v případě podmíněného zastavení trestního stíhání.

Okolnosti, které je třeba dokazovat, jsou v každém případě individuální. Přesto musí být bez důvodných pochyb zjištěno, zda se stíhaný skutek opravdu stal, zda se jedná o trestný čin a zda je jeho pachatelem obviněný. Nedostačuje vycházet pouze z prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán. Toto prohlášení není doznáním. Samotné doznání ostatně nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu (§ 2 odst. 5 TŘ). Dále se zkoumá, kdo připadá v úvahu jako poškozený, kterému je nutno nahrazovat škodu, zda k vypořádání škody či jiné újmy skutečně došlo, jakým způsobem se tak stalo, zda se tak stalo vůči všem poškozeným. Dále se ověřuje zda obviněný skutečně složil na účet soudu nebo státního zastupitelství peněžitou částku určenou konkrétnímu adresátovi k obecně prospěšným účelům,⁴⁹ zda takové plnění není zřejmě nepřiměřené závažnosti trestného činu a případně, zda obviněný tuto částku nepoukázal právnické osobě, z jejíhož majetku by sám přímo nebo nepřímo profitoval. Dále si také orgány činné v trestním řízení opatřují podklady k osobě obviněného a k jeho osobním a majetkovým poměrům, aby bylo možné posoudit, zda je schválení narovnání dostačujícím vyřízením věci ve smyslu § 309 odst. 1 TŘ.

I v řízení o narovnání jsou orgány činné v trestním řízení samozřejmě povinny poučit obviněného a poškozeného o jejich právech a povinnostech a umožnit jim uplatnění těchto práv. Dále musí být poučeni o důsledku schválení narovnání (§ 310 odst. 1 TŘ).

Před rozhodnutím o schválení narovnání soud a v přípravném řízení státní zástupce

---

⁴⁹ Rt 46/99 Před rozhodnutím o schválení narovnání a o zastavení trestního stíhání musí soud také ověřit, zda peněžní částka určená k obecně prospěšným účelům byla v celé výši složena na účet soudu.

obviněného a poškozeného vyslechne. Náležitosti tohoto výslechu jsou stanoveny v § 310 TŘ. Výslech neslouží ke zjišťování skutkového stavu věci, jeho účelem je jen upřesnění a ověření skutečností významných ke schválení narovnání.

Orgánem činným v trestním řízení, který rozhoduje o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání je soud a v přípravném řízení státní zástupce. Tyto orgány rozhodují také o stížnosti podané proti tomuto rozhodnutí. Konkrétně tedy v prvním stupni rozhoduje okresní soud nebo okresní státní zástupce, ve druhém stupni pak krajský soud respektive nadřízený státní zástupce.

Rozhodl-li o schválení narovnání soud, je státní zástupce oprávněn podat stížnost proti tomuto rozhodnutí. Důvodem může být např. jeho názor, že nebyly splněny všechny podmínky zákonem vyžadované pro tento typ řízení, anebo že schválení narovnání není dostačujícím způsobem vyřízení věci. Státní zástupce se může vzdát práva podat stížnost a již podanou stížnost může vzít zpět.

4.6 Způsob rozhodování v řízení o schválení narovnání

Rozhodnutí o narovnání může být vydáno v přípravném řízení nebo v řízení před soudem. Zákon blíže nestanoví, ve které fázi trestního řízení k němu může dojít. Proto lze tímto způsobem rozhodnout, jakmile bude spolehlivě prokázáno splnění podmínek § 309 odst. 1 TŘ. Vyloučeno je schválit narovnání v rámci odvolacího řízení.

V přípravném řízení rozhoduje státní zástupce.⁵⁰ V řízení před soudem vzhledem k okruhu trestných činů, u kterých narovnání přichází v úvahu, to bude zpravidla samosoudce (§ 314a odst. 1 TŘ) a senát jen výjimečně (§ 314a odst. 2 TŘ). Podle § 314c odst. 2 TŘ může samosoudce rozhodnout o schválení narovnání ve veřejném zasedání. Neveřejné zasedání samosoudce nekoná (§ 314b odst. 5 TŘ). Senát může rozhodnout o schválení narovnání v rámci předběžného projednání obžaloby (§ 188 odst.1 písm. f) TŘ) v hlavním líčení (§ 223a odst.1 TŘ) nebo mimo hlavní líčení v neveřejném zasedání. V případě potřeby může předseda senátu nařídit veřejné zasedání (§ 231 odst. 1 a 2 TŘ). „Soud může, ale nemusí rozhodnout o schválení narovnání ve veřejném zasedání. Tento

---

⁵⁰ Před novelou trestního řádu zákonem číslo 265/2001Sb., státní zástupce o narovnání nerozhodoval. Podával jen návrh na schválení narovnání, o kterém pak rozhodoval soud.

způsob projednání věci tedy není obligatorní, nicméně je praktický už proto, že před rozhodnutím o schválení narovnání je nezbytné obviněného i poškozeného vyslechnout.⁵¹ Rozhodnutí o narovnání není podmíněno návrhem některé strany či jiné osoby. Obviněný ani poškozený na tento způsob vyřízení věci nemají právní nárok a tedy se ho nemohou domáhat.

Rozhodnutí učiněné státním zástupcem nebo soudem má formu usnesení (§ 119 odst. 1, § 134 TŘ). Zvláštní obsahové náležitosti usnesení jsou zakotveny v ustanovení § 311 odst. 1 TŘ. Výrok usnesení o schválení narovnání musí obsahovat přesný popis skutku tak, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem, jeho právní kvalifikaci, dále obsah narovnání zahrnující výši uhrazené škody nebo škody, k jejíž úhradě byly provedeny potřebné úkony, případně způsob jiného odčinění újmy vzniklé trestným činem, peněžní částku určenou k obecně prospěšným účelům s uvedením jejího příjemce, včetně částky odevzdané státu na peněžitou podporu obětem trestné činnosti. Obligatorní součástí usnesení je výrok o zastavení trestního stíhání pro skutek, v němž je spatřován trestný čin, jehož se narovnání týká.

V odůvodnění je třeba vysvětlit, že byly splněny všechny podmínky pro schválení narovnání stanovené v § 309 odst. 1 TŘ, z jakých skutečností a důkazů při rozhodování státní zástupce či soud vycházel a jakými právními úvahami se při rozhodování řídil. Z odůvodnění musí být zřejmé, že bylo přihlédnuto k povaze a závažnosti trestného činu, k míře jakou byl trestným činem dotčen veřejný zájem, k osobě obviněného a k jeho osobním a majetkovým poměrům.

Dále nesmí chybět poučení o opravném prostředku, tedy o možnosti podání stížnosti (§ 309 odst. 2 TŘ). V poučení musí být uvedeno, které osoby jsou oprávněny stížnost podat, v jaké lhůtě a u jakého orgánu a který orgán o ní bude rozhodovat.

Vyhlašování, vyhotovení a oznamování usnesení, kterým bylo schváleno narovnání se nijak neodchyluje od obecných ustanovení trestního řádu (§ 135 až 137 TŘ). Také právní moc a vykonatelnost nastává za obecných podmínek (§ 140 TŘ).

---

⁵¹ Sotolář, A., Sovák, Z., Kratochvíl, V., Zezulová J., Šámal, P., Púry, F., Válková H. a kol. : Právní rámec alternativního řešení trestních věcí – díl první, Institut vzdělávání Ministerstva spravedlnosti ČR, 2001, str.

4.7 Postup po právní moci rozhodnutí o schválení narovnání

Jakmile se usnesení o schválení narovnání stane vykonatelným, předseda senátu, samosoudce či státní zástupce, který rozhodnutí vydal, zajistí, aby částka složená obviněným k obecně prospěšným účelům byla poukázána adresátovi uvedenému v rozhodnutí (§ 362 TŘ). O poukázání peněžité částky soud ani státní zástupce nerozhoduje, nýbrž postupuje neformálně. Opatřením vydá pokyn k převodu příslušné částky. Příjemce musí být uveden ve výroku usnesení o schválení narovnání a je nutno ho poučit, aby pokud ji nehodlá nebo nemůže použít k obecně prospěšným účelům její přijetí odmítl. Odmítnutí není třeba nijak odůvodňovat. V tomto případě, nebo pokud ji tomu, komu je částka určena, není možnost předat, rozhodne o novém příjemci soud nebo státní zástupce usnesením. V jeho výroku je nutno přesně popsat nového příjemce včetně obecně prospěšné činnosti, k níž má být peněžítá částka použita (§ 312 TŘ). Proti tomuto usnesení může státní zástupce, obviněný a příjemce peněžité částky podat stížnost. Tato stížnost má odkladný účinek. Dříve vydané usnesení o schválení narovnání se neruší. Pokud soud nebo státní zástupce narovnání neschválí, opatřením vydají příkaz účtárně, aby obviněnému vrátila peněžní částku, kterou na účet soudu nebo státního zastupitelství složil.

Usnesení o schválení rozhodnutí je meritorním rozhodnutím, kterým trestní stíhání obviněného definitivně končí. Po nabytí právní moci tvoří překážku rei iudicatae (§ 11 odst. 1 písm. g) TŘ). Pokračovat v trestním stíhání pro týž skutek by bylo možné jen po zrušení takového rozhodnutí v řízení o mimořádných opravných prostředcích. I po pravomocném rozhodnutí o schválení narovnání nelze obviněnému klást za vinu, že spáchal trestný čin, jehož se narovnání týkalo (čl. 40 odst. 2 LZPS, § 2 odst. 2 TŘ). A to ani v jiném trestním stíhání obviněného pro jiný skutek, ani jiných případech mimo trestní řízení, např. v souvislosti s podmínkou bezúhonnosti vyžadovanou k výkonu některých funkcí či povolání.

Rozhodnutí o schválení narovnání se evidují v Rejstříku trestů jako skutečnost významná pro trestní řízení podle zákona číslo 269/1994Sb., o Rejstříku trestů.

5 Mediace

Podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání a podmíněné odložení návrhu na potrestání jsou instituty, jejichž cílem je kromě potrestání pachatele trestného činu také napravení a vyrovnání vzájemných vztahů mezi pachatelem a obětí trestnému činu. Důležitou roli při rozhodování v odkloněném řízení tvoří pracovníci Probační a mediační služby. Podle § 2 odst. 2 zákona číslo 257/2000Sb., o Probační a mediační službě, se mediací rozumí mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a činnost, směřující k urovnání konfliktního stavu, vykonávaná v souvislosti s trestním řízením. Mediace je poskytována pouze na základě dobrovolného souhlasu obou stran. Poškozený ani obviněný k ní nesmí být nijak donucováni.

Probační a mediační služba byla zřízena zákon č. 257/2000 Sb., a její střediska působí od 1. 1. 2001 v sídlech okresních soudů (§ 3 odst. 2 ZPMS). Již předtím byly v našem právním řádu zakotveny některé instituty, které předpokládají uplatnění probační a mediační činnosti. V roce 1996 byla zřízena místa probačních pracovníků působících na některých soudech, kteří byli pověřeni zajištěním realizace alternativních způsobů řízení a alternativních trestů. „Smyslem a posláním mediační a probační služby je řešení konfliktních stavů ve společnosti s využitím specifických metod, které poskytují prostor pro řešení trestních případů, jež lze jen obtížně a s malou účinností řešit tradičními represivními postupy.“⁵² Probační a mediační služba umožňuje individuální přístup k řešení trestních věcí projednávaných v trestním řízení, nalezení přijatelného řešení pro společnost i jednotlivce a přispívá i k přecházení budoucích konfliktů. Činnost Probační a mediační služby je upravena v § 4 ZMPS. V rámci odklonu mohou orgány činné v trestním řízení využít úředníků probační a mediační služby k obstarávání důležitých podkladů o osobě obviněného a jeho rodinném a sociálním zázemí, Jde zejména o shromažďování poznatků o obviněném z místa bydliště a pracoviště, týkající se např. jeho pracovních výsledků, občanské kázně a jiných rozhodujících okolností.⁵³ Napomáhají tak k řešení

---

⁵² Ouředníková, L. : Probační a mediační služba jako nově vznikající oblast sociální péče, Sociální politika 4/2000, str. 7

⁵³ Je-li probační úředník Probační a mediační služby požádán o zpracování zprávy o poměrech obviněného,

základní otázky, zda bude příslušné alternativní rozhodnutí dostačujícím způsobem vyřízení věci. Aktivita mediátorů jsou využívány také ke zkoumání splnění dalších předpokladů nutných pro rozhodnutí. Mediátor zprostředkovává kontakt mezi obviněným a poškozeným. Pomáhá jim při vyjednávání o výši a způsobu náhrady škody, při uzavírání dohody o její náhradě a při její realizaci. Při projednávání dohody o náhradě škody je úkolem mediátora vést poškozeného také k tomu, aby neuplatňoval nepřiměřeně vysoké požadavky na náhradu škody (v případě narovnání by tak celé řízení mohlo být zmařeno). Z hlediska narovnání přispívá mediátor rovněž k dosažení dohody obviněného a poškozeného na tomto způsobu vyřízení věci a oboustranně přijatelného vypořádání škody nebo jiné újmy způsobené trestným činem. Mediátor by měl být schopen poskytnout obviněnému pomoc při volbě výše částky určené k obecně prospěšným účelům a při výběru jejího příjemce.

Činnost probačních úředníků však nekončí právní mocí rozhodnutí ve věci. Zejména v případě podmíněného zastavení nebo odložení návrhu na potrestání mají působit na obviněného nebo podezřelého, aby plnil uzavřenou dohodu o náhradě škody, sledovat v průběhu zkušební doby jeho chování a dodržování uložených přiměřených omezení a povinností.⁵⁴ Může mu případně poskytnout pomoc, radu či součinnost tak, aby vyhověl stanoveným podmínkám rozhodujícím pro jeho osvědčení. Například pokud jde o přiměřená omezení a povinnosti, přichází v úvahu zprostředkování kontaktu obviněného se

---

je jeho povinností zjistit, jak se obviněný choval před činem i po něm, a to zejména jednáním s obviněným, s osobami z jeho blízkého okolí a s poškozeným, jakož i šetřením v místě bydliště obviněného. Jde-li specificky o podání zprávy za účelem rozhodnutí o tom, zda se obviněný ve zkušební době osvědčil či nikoliv, je třeba, aby probační úředník podobným způsobem zjistil to, jak odsouzený žil a choval se ve zkušební době a jak plnil své závazky. – Usnesení městského soudu v Praze ze dne 21.8.2001, sp. zn. 7 To 317/2001

⁵⁴ „Probační úředník je povinen v rámci výkonu rozhodnutí, jímž bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno, povinen sledovat chování obviněného v průběhu zkušební doby; při výkonu své probační činnosti ovšem nemůže uplatňovat dohled ve smyslu § 26a TZ, nýbrž musí využívat jiných forem kontroly obviněného, včetně šetření v místě bydliště, ve škole a na pracovišti. Tím není vyloučena možnost dohody s obviněným na určitých pravidelných setkáních.“ – Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21.2.2002 sp. zn. To 67/2002

zařízením zajišťujícím např. získání vhodné pracovní kvalifikace, poskytujícím programy psychologické poradenství nebo léčení závislostí. Předmětem zájmu probačního úředníka má být i to, zda se obviněný skutečně podrobuje uvedeným programům a s jakými výsledky. Menší nedostatky v chování obviněného ve zkušební době by měl probační úředník řešit nejprve domluvou a vysvětlením rizik pokračování trestního stíhání. Závažnější problémy musí sdělit orgánu činnému v trestním řízení.

Podnět k mediační činnosti dává zpravidla obviněný, případně jeho obhájce, neboť je především v jeho zájmu vyřešit věc některým druhem odklonu od trestního stíhání. Iniciativa může vzejít od poškozeného či jeho zmocněnce. Možný je také pokyn některého z orgánů činných v trestním řízení. Policejní orgán a státní zástupce vyrozumívá příslušné středisko Probační a mediační služby o věcech vhodných k mediaci.

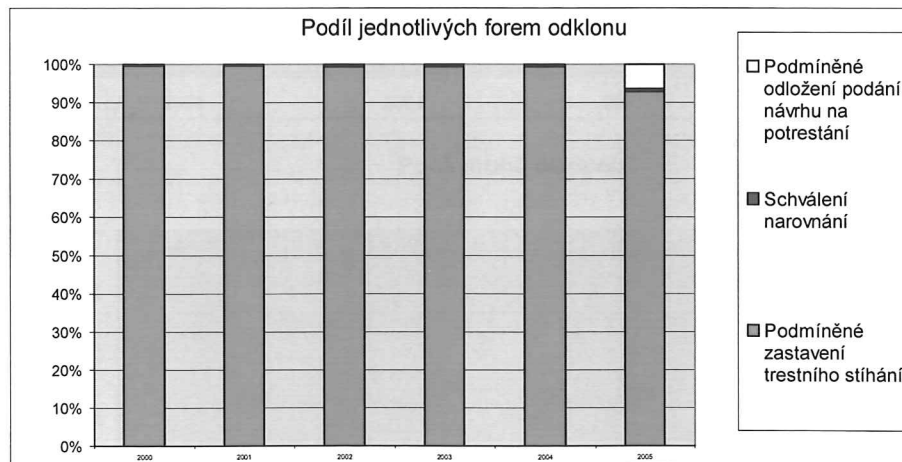
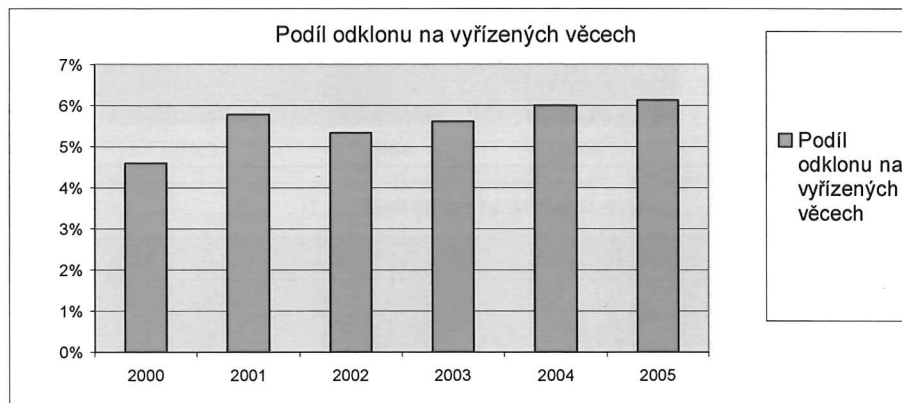
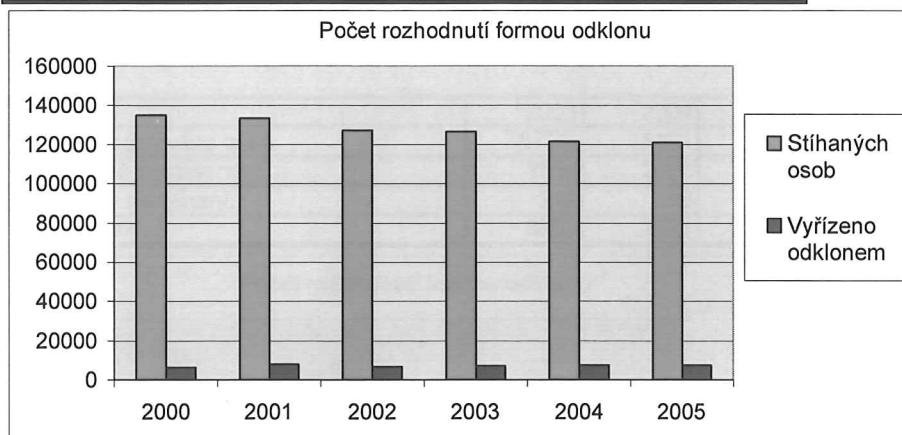
K úspěšnému průběhu mediace je nezbytné vytvořit mezi obviněným, poškozeným a mediátorem vztah důvěry. K tomu přispívá i povinnost pracovníků Probační a mediační služby zachovávat mlčenlivost o věcech, které se dozvěděli v souvislosti s výkonem své funkce, a v návaznosti na mediační činnost je nelze vyslýchat ke skutkovým okolnostem, které se dozvěděli při zprostředkovávání řešení sporu nebo v souvislosti s ním, a které se neprojevíly při uzavírání dohody mezi obviněným a poškozeným (§ 9 ZMPS).

Je-li to účelné a vhodné, spolupracuje Probační a mediační služba při výkonu mediační činnosti s orgány sociálního zabezpečení, s církvemi a náboženským společnostmi, zájmovými sdružení občanů, nadacemi a institucemi sledujícími humanitární cíle. V případě potřeby koordinuje součinnost mezi všemi subjekty, které mohou být na rozhodnutí zainteresovány. Dále spolupracuje s orgány sociálně-právní ochrany dětí. Mediátoři jsou oprávněni obrátit se na státní orgány i fyzické a právnické osoby s dožadáním o sdělení potřebných údajů a tyto jsou povinny, pokud jim v tom nebrání zvláštní zákon, požadované údaje bez zbytečného odkladu sdělit (§ 5 ZPMS).

6 Statistika využití odklonu v praxi

6.1 Státní zastupitelství

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Celkem stíhaných osob	134941	133718	127426	126328	121455	121071
Podmíněně zastaveno	6166	7704	6744	7047	7251	6892
Schváleno narovnání	25	31	45	49	39	53
Podmíněně odložení návrhu na potrestání	0	0	0	0	0	473
Celkem odklon	6191	7735	6789	7096	7290	7418

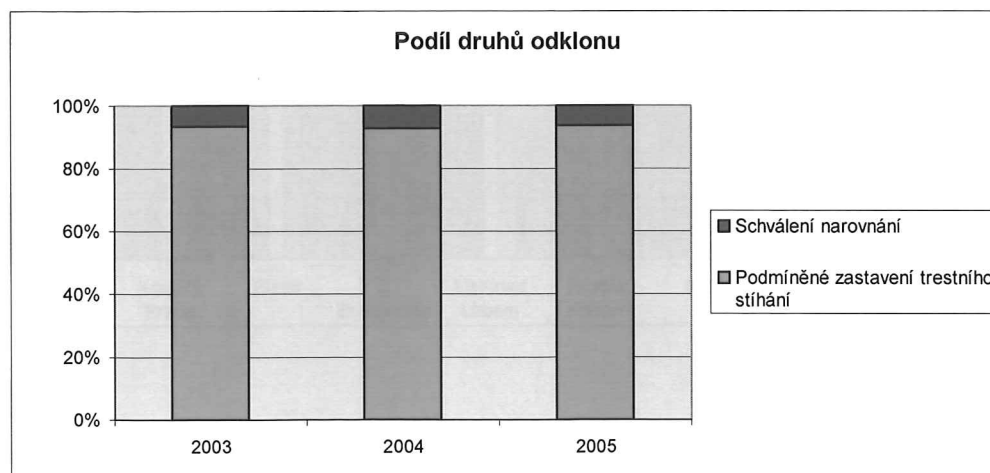
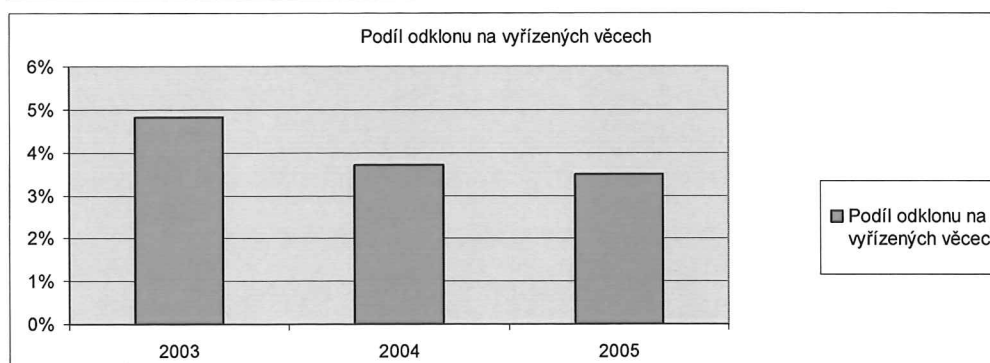

Z výše uvedených grafů je zřejmá četnost užívání alternativních forem řízení. Celkový počet odklonů vykazuje nepatrně stoupavou tendenci. Jasně je vidět dominance podmíněného zastavení trestního stíhání nad narovnáním. Lze si to vysvětlit neochotou

státních zástupců vybočovat takovým způsobem ze zásady legality a zároveň je nutno uznat, že podmínky pro schválení narovnání jsou přísnější než pro podmíněné zastavení trestního stíhání. Dále je třeba uvážit, zda státní zástupci považují vyřízení věci schválením narovnání za dostatečný v tom kterém konkrétním případě. Co se týká podmíněného odložení podání návrhu na potrestání, neumožňuje novost tohoto institutu sledování vývojových trendů.

6.2 Soudy

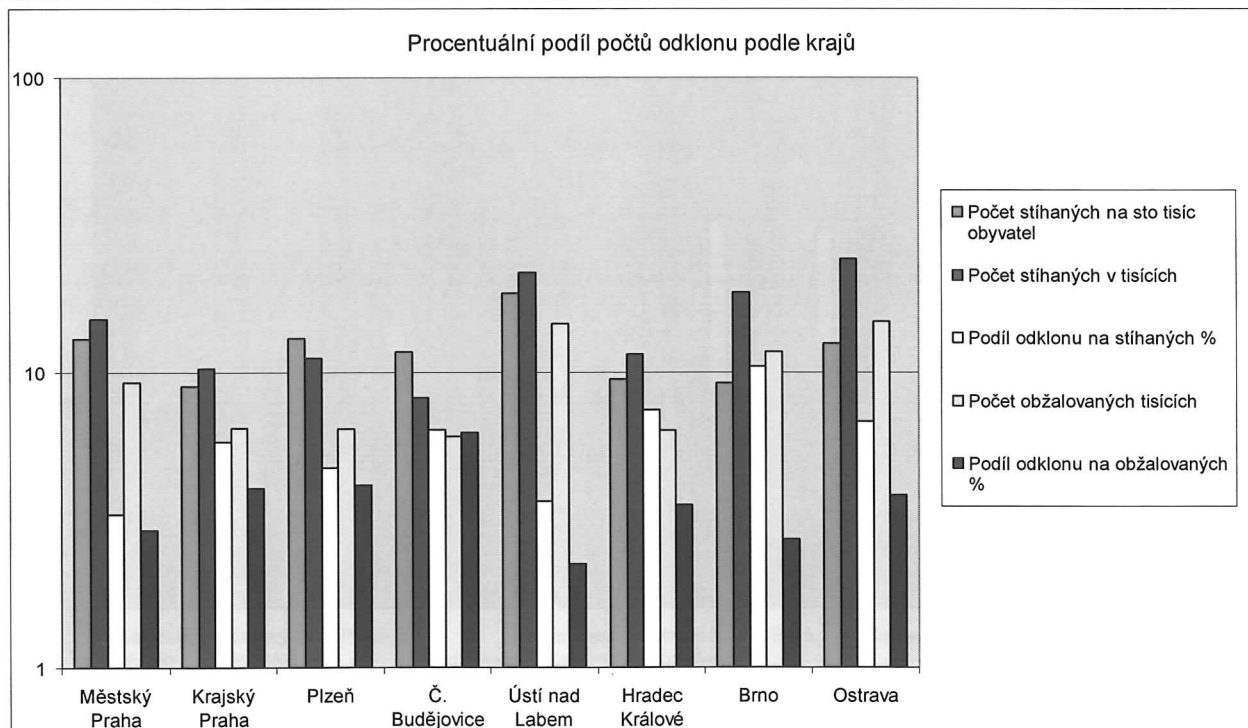
Rok	2003	2004	2005
Celkem obžalováno osob	78726	75861	75223
Podmíněně zastaveno	3554	2623	2455
Schváleno narovnání	249	198	166
Celkem odklon	3803	2821	2621

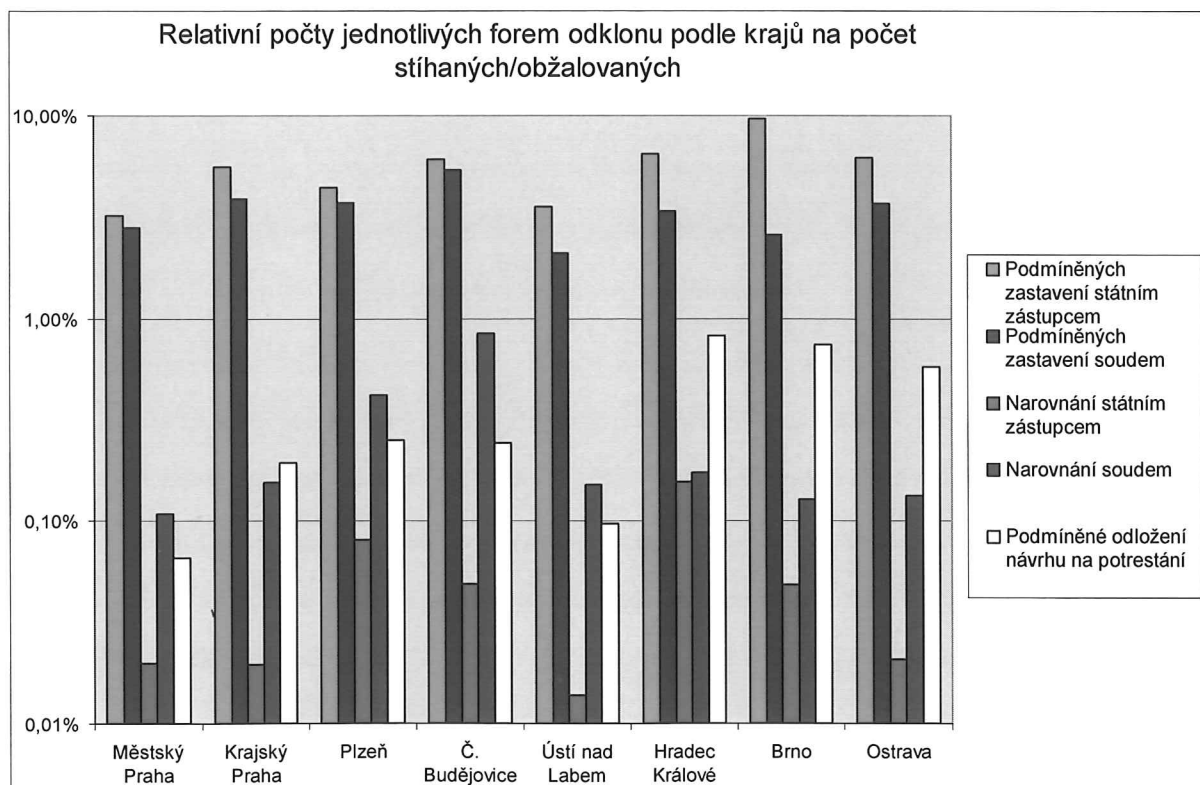
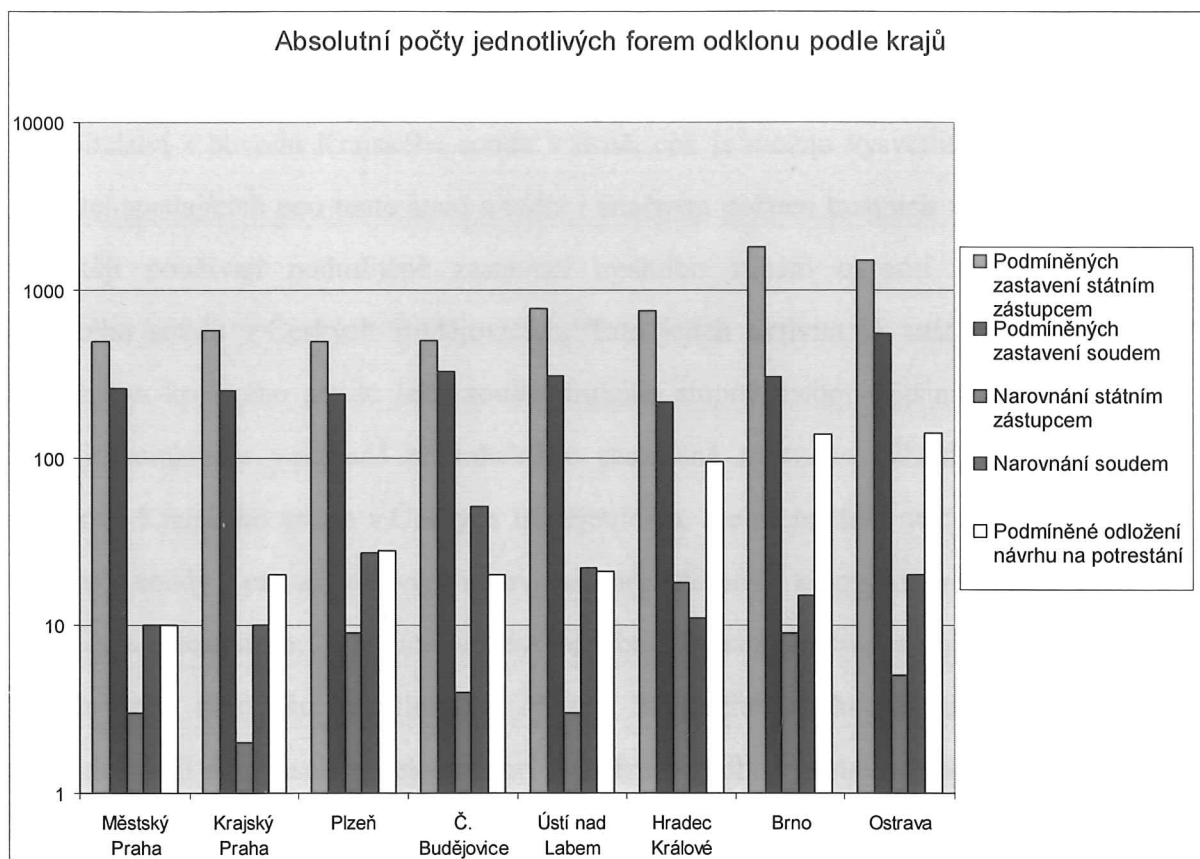

V případě řízení před soudy lze říci, že podíl alternativních forem řízení na celkovém počtu věcí je o něco nižší než v přípravném řízení. Důvodem je skutečnost, že pokud je vhodné věc vyřešit některým druhem odklonu, bylo tak již zpravidla učiněno v přípravném řízení. Lze také vysledovat pokles celkového počtu alternativního vyřízení věcí, důvodem je zavedení zkráceného přípravného řízení a v řadě věcí, které by byly dříve řešeny odklonem, se koná zkrácené přípravné řízení.

6.3 Statistika podle krajů

Obvod krajského soudu	počet obyvatel	stíhaných	obžalo- vaných	podmíněné zastavení trestního stíhání			schválení narovnání		podmíněné odložení návrhu na potrestání	celkem odklonu	
				st. zast.	soud	celk.	st. zast.	soud			
Městský Praha	1170571	15189	9233	488	259	747	3	10	13	10	1530
Krajský Praha	1144071	10282	6463	577	251	828	2	10	12	20	1700
Plzeň	854206	11175	6435	493	239	732	9	27	36	28	1564
Č. Budějovice	697984	8207	6053	502	327	829	4	51	55	20	1788
Ústí nad Labem	1174926	21760	14626	774	307	1081	3	22	25	21	2233
Hradec Králové	1222128	11556	6376	748	215	963	18	11	29	95	2079
Brno	2027372	18646	11763	1802	304	2106	9	15	24	139	4399
Ostrava	1929374	24210	14924	1508	553	2061	5	20	25	140	4312

55

Uvedené grafy poskytují názorný pohled na praktické využívání jednotlivých forem odklonu v naší justici. Opět je jasně vidět naprostá převaha podmíněného zastavení

⁵⁵ Osa Y všech tří grafů v této podkapitole je v logaritmickém měřítku

trestního stíhání nad ostatními typy odklonu. Jeho užití je vcelku vyrovnané ve všech krajích, jak v praxi soudů tak i státních zastupitelství. Nejaktivněji se projevuje státní zastupitelství v obvodu Krajského soudu v Brně, což je možno vysvětlit velkým počtem obyvatel spadajících pod tento soud a tudíž i značným počtem trestních věcí. Mezi soudy nejčastěji používají podmíněné zastavení trestního stíhání okresní soudy v obvodě Krajského soudu v Českých Budějovicích. Tato jejich aktivita je znát i na judikatuře příslušného krajského soudu jako soudu druhého stupně, neboť většina judikátů, které zmiňují komentáře v případě podmíněného zastavení trestního stíhání, pochází právě z činnosti Krajského soudu v Českých Budějovicích. Stejně nadšení pak zřejmě projevují jihočeské soudy i pro schvalování narovnání, protože podíl narovnání u tamějších soudů překračuje celostátní průměr více než dvojnásobně. Mezi státními zastupitelstvími jsou se schvalováním narovnání nejpilnější v obvodu Krajského soudu v Hradci Králové, kdy počty dosahují dvojnásobku celostátního průměru. Podobné postavení zaujímají hradecká státní zastupitelství i u podmíněného odložení podání návrhu na potrestání, i když v tomto případě je zřejmě předčasné hodnotit rozšířenost tohoto institutu, ohledem na jeho relativní novost a nevyzkoušenost.

7 Závěr

Cílem této práce bylo zjistit, zda, jak a za jakých podmínek jsou v české trestněprávní praxi využívány jednotlivé formy odklonu od trestního řízení a jaké jsou možnosti zapojení Probační a mediační služby do trestního řízení. Za dobu své existence v českém trestním právu se odklon stal pevnou součástí trestního procesu. V praxi se osvědčil a jeho využití stále roste. Co se týká rozsahu užívání jednotlivých forem, je z předložených údajů zřejmé, že ve zdaleka největší míře je nejhojněji používán institut podmíněného zastavení trestního stíhání. Je tomu tak především proto, že je to procesně nepřilíš složitý institut, obecné podmínky jsou stanoveny méně přísně než při narovnání a také se jedná o rozhodnutí svou povahou pouze rozhodnutí mezitímní. Také judikatura je v případě podmíněného zastavení trestního stíhání velmi bohatá. Rozhodnutí o schválení narovnání je zatím bohužel do četnosti velmi okrajově užívaný institut, a to přesto, že je pro poškozeného nejvýhodnější a zájem poškozeného je jedním z hlavních důvodů, proč vůbec užívat alternativní formy řízení. Ke zvýšení počtu rozhodnutí o schválení narovnání nepřispěla ani možnost schvalování narovnání státními zástupci, zavedená v roce 2001. Podmíněné odložení podání návrhu na potrestání je nový institut a tak údaje o počtech zatím nemají dostatečnou vypovídací hodnotu. Lze však předpokládat jeho relativně časté užití, neboť do jisté míry se překrývá a nahrazuje podmíněné zastavení trestního stíhání.

Přínosem jistě je možnost vstupu Probační a mediační služby do průběhu trestního řízení. Školený pracovník PMS, jako nestranný mediátor, zprostředkovává kontakt mezi obviněným a poškozeným a usnadňuje tak řešení konfliktu vzniklého spácháním trestného činu. Pracovníci PMS také usnadňují činnost orgánů činných v trestním řízení, když pro ně získávají podklady o osobě obviněného, sledují jeho chování ve zkušební době, plnění dohody o náhradě škody, či dodržování přiměřených omezení a povinností.

Při zjišťování rozsahu využívání jednotlivých institutů odklonu v trestního řízení jsem vycházel z podkladů ministerstva spravedlnosti. K dispozici byly údaje o činnosti státních zastupitelství za roky 2000-2005 a o činnosti soudů za roky 2003-2005.

7.1 Úvahy *de lege lata*

Tradiční způsob represivního uplatňování trestní spravedlnosti soustřeďuje pozornost

na pachatele a jeho odsouzení. Izoluje odsouzeného od ostatní společnosti a zabraňuje mu tak v dalším pokračování trestné činnosti. Na první místo je postaven zájem státu na zajištění odplaty v podobě sankce, trestu, která však mnohdy nenabízí konkrétní oběti uspokojivou satisfakci a nemotivuje pachatele ke skutečné lítosti nad spáchaným trestným činem. Ukazuje se ovšem, že trest, a to zejména trest odnětí svobody, nemusí být nejlepší formou reakce státu na porušení práva. Jeho odstrašující účinek nebývá dostatečný a zpravidla nevede ke snížení kriminality a recidivy. Zároveň dochází častým ukládáním trestu odnětí svobody k přeplňování věznic. Způsobem jak je možno řešit tyto problémy, pokud odhlédneme od prevence kriminality, jsou alternativy k trestu odnětí svobody, co se týče práva hmotného, a zejména pak alternativní způsoby řízení, které nekončí odsouzením pachatele a nedochází tedy k uložení trestu. Tyto procesněprávní alternativy vycházejí z předpokladu, že trestný čin je především konfliktem mezi dvěma osobami, pachatelem a poškozeným. Zájem poškozeného na odškodnění následků trestného činu je upřednostňován před zájmem státu na odsouzení a potrestání pachatele. Využití odklonu v trestního řízení tak umožňuje zrychlení a zjednodušení trestního procesu, posiluje postavení poškozeného, který zpravidla dosahuje hmotné i morální satisfakce rychleji než při běžném průběhu řízení, ale zároveň je příležitostí pro pachatele, jak vyřešit svůj poklesek bez tíživých následků odsouzení. Důležitá je individualizace trestního postihu pachatele. Obecně odklon v trestním řízení nemůže být považován za zmírňování trestní politiky, ale jen za její vývoj. Odklon umožňuje lepší diferenciaci při zacházení s obviněnými. Pokud není nutné pachatele trestného činu izolovat od společnosti, lze považovat za účinnější jiný postup než je vyslovení viny a uložení trestu, jehož výchovný účinek na poškozeného je sporný a pro poškozeného nepřináší víc než pocit odplaty. Takovou možnost poskytuje právě některá z forem alternativních způsobů řízení. Pachatel méně závažného trestného činu je tak ušetřen důsledků výkonu trestu odnětí svobody ve vězení, kde se v izolaci od normálních sociálních kontaktů může posílit jeho protispolečenské cítění a kde může získat nové zkušenosti pro další trestnou činnost. Přínosem odklonu tedy je, že umožňuje výrazně zohlednit osobu pachatele, respektive uplatnit různý přístup k pachatelům různých trestných činů s ohledem na potřeby obětí a zároveň účinněji bránit případné recidivě. Důraz je kladen na použití vyjednávání mezi obětí trestného činu a pachatelem. Mediace umožňuje, aby lidé, kteří byli trestným činem

dotčení, měli možnost se aktivně podílet na urovnání konfliktu a pokud možno nalézt řešení vyhovující oběma stranám.

Obviněný má však právo pouze na řádné projednání věci v hlavním líčení. Posouzení, zda jsou splněny všechny podmínky pro užití některého odklonu, závisí výhradně na úvaze státního zástupce nebo soudce. Ti by však měli být vedeni volit takový postup, který vede nejrychleji k věcně správnému a spravedlivému rozhodnutí, přihlédnutím k zájmu poškozeného.

Vzhledem k tomu, že použití odklonu by nemělo být na úkor práv obviněného i poškozeného a nemělo by ani být překážkou zjištění skutkového stavu věci, je tedy třeba zajistit, aby byla dodržena zásada presumpce nevinny, práva obhajoby a právo obviněného na obhájce, právo obviněného vznést námitky proti obvinění, právo obviněného na slyšení v takovém řízení, právo obviněného předložit důkazy o své nevině, právo poškozeného vyjádřit se k rozhodným skutečnostem a uplatnit náhradu škody, právo stran na opravný prostředek atd.

Dále považuji za důležitý fakt, že v alternativních formách řízení dochází k významnému posílení aktivity obou stran, především díky procesu mediace. Významnou roli zde hraje i emocionální stránka. V konkrétním případě může být pro obviněného kontakt s poškozeným těžší (a tedy psychicky silnější a účinnější) než při standardním průběhu trestního řízení. A i pro poškozeného může být neformální kontakt méně bolestný a prospěšnější než jeho případné vystupování před soudem.

7.2 Úvahy de lege ferenda

Mezi nejvýznamnější otázky patří především vztah trestního příkazu a ostatních druhů odklonu. Jedná se především o stanovení okruhu trestných činů u jednotlivých forem odklonu tak, aby byly vhodně využívány ve vhodných případech vzhledem ke svému účelu.

Podmíněné zastavení trestního stíhání a podmíněné odložení podání návrhu je v trestním řádu vymezeno dle mého názoru tak, jak je potřebné. Co se týče narovnání, vzniká otázka, zda omezit okruh použití narovnání na konkrétně vyjmenované trestné činy, které jsou typickým důsledkem konfliktu pachatele a poškozeného, nebo naopak prosazovat jeho co nejširší uplatnění, jako institutu nejpříznivějšího pro poškozeného i pro

pachatele. Jsem toho názoru, aby docházelo k co možná nejčastějšímu užití narovnání, zároveň je však nutné zamezit tomu, aby se pachatelé trestných činů pod rouškou pomoci poškozeným zbavovali nepříznivých následků trestního stíhání.

Jako největší problém dnešního stavu bych viděl nadměrné a paušální řešení věcí trestním příkazem. Jeho jedinou výhodou je pouze rychlost a opomíjí další aspekty alternativních způsobů řízení, jako jsou náprava konfliktu mezi pachatelem a poškozeným, individuální přístup k obviněnému a zapojení Probační a mediační služby. Neměl by jím být ukládán nepodmíněný trest odnětí svobody. Horní hranice trestů, které je možno uložit trestním příkazem by měla být snížena nejméně o třetinu až polovinu. Snížil by počet věcí, dnes vyřizovaných trestním příkazem, a bylo by je možno řešit vhodnějšími způsoby, například podmíněným zastavením trestního stíhání.

8 Prameny

8.1 Literatura

- Císařová, D., Čížková, J. : Několik poznámek k otázce narovnání jako zvláštního způsobu řízení, *Trestní právo* 6/1998
- Císařová, D., Fenyk, J., Kloučková, S., Mandák, V., Matula, V., Púry, F., Repík, B., Růžek, A. : *Trestní právo procesní*, 3. vydání, Linde, Praha, 2005
- Drašík, A. : Odklon v českém procesu, *Časopis pro právní vědu a praxi*
- Fenyk, J., Havlík, T., Růžička, M. : *Rozhodnutí a stanoviska k trestnímu řádu 1918-2004*, 2. vydání, C. H. Beck, Praha, 2005
- Fenyk, J., Sotolář, A., Sovák, Z. : *Mediace jako alternativní podoba naplnění trestní spravedlnosti*, *Trestní právo* 7-8/1997, 10/1997, 1-2/1998, 7-8/1998, 11-12/2000, 2/2001, 5-6/2001
- Jelínek, J. a kol. : *Trestní právo procesní*, 4. vydání, Eurolex Bohemia, Praha, 2005
- Jelínek, J. a kol. : *Trestní zákon a trestní řád*, 23. vydání, Linde, Praha, 2005
- Matula, V. : Několik poznámek k aplikaci institutu narovnání v trestním řízení, *Trestní právo* 3/1999
- Metodika Probační a mediační služby České republiky
- Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol. : *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*, 2. vydání, C. H. Beck, Praha, 2003
- Novotný, F., Růžička, M. a kol. : *Trestní kodexy - Trestní zákon, trestní řád a související předpisy (komentář)*. Eurounion, Praha, 2002
- Rizman, S., Šámal, P., Sotolář, A. : *K problematice zvláštních druhů trestního řízení*, *Trestní právo* 12/1996, 1-3/1997
- Sotolář, A., Púry, F., Šámal, P. : *Alternativní řešení trestních věcí v praxi*, C. H. Beck, Praha, 2000
- Sovák, Z. : *Zvláštní způsoby řízení v aktuálním trestním řádu*, *Trestní právo* 1/1999
- Šámal, P. a kol. : *Trestní řád*, 5. vydání, C. H. Beck, Praha 2005
- Vantuch, P. : *Narovnání v trestním řízení a právo na obhajobu*, *Právní rozhledy* 8/1998

8.2 Právní předpisy

Zákon číslo 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon číslo 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě

Zákon číslo 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon číslo 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon číslo 40/1964, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon číslo 65/1965, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon číslo 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Usnesení číslo 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod

8.3 Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 12. 1995 sp. zn. 2 Tz 25/1995

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 1. 8. 2001 sp. zn. 5 Tz 148/2001

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 8. 10. 2002 sp. zn. 4 Tz 62/2002

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 2. 1994 sp. zn. 4 To 11/94
(Rt 31/94)

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 31. 10 1994 sp. zn. To 693/94
(Rt 19/1995)

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 5. 1994 sp. zn. 3 To 380/94
(Rt 20/95)

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 11. 1994 sp. zn. 4 To
831/94 (Rt 45/95)

Usnesení Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 4 To 4/95

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 9. 1995 sp. zn. 6 To 377/95 (Rt 6/96)

- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 7. 6. 1995 sp. zn. 3 To 360/95
(Rt 29/96)
- Usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 22. 1. 1996 sp. zn. 2 To
50/96 (Rt 46/96)
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 6. 1996 sp. zn. 4 To 424/96
(Rt 27/97)
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 2. 1996 sp. zn. 3 To 108/96
(Rt 37/97)
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 3. 1997 sp. zn. 4 To 183/97
(Rt 54/97)
- Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 7. 1997 sp. zn. 9 to 429/97 (Rt 51/98)
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 9. 1997 sp. zn. 4 To 770/97
(Rt 6/99)
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. 2. 1998 sp. zn. 11 To 70/98 (Rt
46/99)
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 3. 2000 sp. zn. 3 To
257/2000 (Rt 28/01)
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 9. 200 sp. zn. 4 To
791/2000 (č. 72/01 Sb. Orac – trestní)
- Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 2. 2001 sp. zn. 6 To 83/2001 (č. 84/01 Sb.
Orac – trestní)
- Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 1. 2. 2001 7 sp. zn. To 46/1001 (č. 102/01 Sb.
Orac – trestní)
- Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 3. 2001 sp. zn. 7 To 134/2001 (č. 116/01
Sb. Orac – trestní)
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 5. 2001 sp. zn. 3 To
207/2001 (č. 131/01 Sb. Orac – trestní)

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. 5. 2001 sp. zn. 4 To
379/2001 (č. 134/01 Sb. Orac – trestní)

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 10. 2001 sp. zn. 6 To 858/2001 (č.
165/02 Sb. Orac – trestní)

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 3. 2002 sp. zn. 3 To
237/2002 (č. 214/02 Sb. Orac – trestní)

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 8. 2001 sp. zn. 7 To 317/2001

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 2 2002 sp. zn. 7 To 67/2002